



A Guideline for the Evolution of Quantitative Accounting Research in Iran: Shifting from Local to International Scientific Patterns

Fakhroddin MohammadRezaei 

Assistant Prof., Department of Accounting, Faculty of Finance, University of Kharazmi, Tehran, Iran. E-mail: m.rezaei@khu.ac.ir

Abstract

Objective

Iranian researchers in the field of accounting face a critical challenge in choosing between adhering to international or local writing conventions. Despite a significant increase in the number of domestic academic journals and accounting graduates over the past 15 years, the rate of publications of original, high-quality articles in reputable international journals remains low. Efforts to enhance article-writing practices and align with global scientific standards have yielded limited success, leaving locally published articles burdened with content, structural, and formal deficiencies. Drawing on prior research and existing methodology literature, this study provides practical guidelines to improve the quality of quantitative accounting articles and enhance their alignment with international standards.

Methods

This study employs a comparative approach, which involves drawing insights from accounting articles published in prestigious international journals and incorporating key points from both domestic and international methodology research and literature. The aim is to develop a quantitative paper that meets global scientific standards. Initially, an appropriate pattern is introduced, representing all essential components of a quantitative accounting study. Subsequently, based on relevant theoretical and empirical evidence, the essential guidelines for developing each component of a quantitative accounting article are provided in the form of “best practices” and “pitfalls to avoid.” Additionally, references to authoritative sources are made to substantiate the underlying rationale for these points and provide concrete examples.

Citation: MohammadRezaei, Fakhroddin (2025). A Guideline for the Evolution of Quantitative Accounting Research in Iran: Shifting from Local to International Scientific Patterns. *Accounting and Auditing Review*, 32(1), 117-162. (in Persian)



Results

This study offers a comprehensive guideline for developing the various sections of a quantitative accounting paper. The abstract addresses the research problem or objective, methods used, key findings, interpretation of results, and practical implications, avoiding the use of generic phrases. The introduction is divided into three sections: first, the problem statement, which includes the significance of the issue, the problem itself, the research gap, the motivation, and its objectives; second, the approach to solving the problem through a review of theoretical foundations, research methodology, and key findings; and third, the contributions, which highlight both the scientific and practical implications of the study. The literature review is conducted analytically, presenting empirical evidence to develop hypotheses while emphasizing existing research gaps. When selecting the theoretical framework and foundational theories, one must choose a theory that offers the highest explanatory and predictive power based on the research setting, rather than merely replicating foreign studies. Hypotheses should be based on deductive reasoning and formulated directionally. In the sampling section, the key point is to provide a clear screening table and avoid the misuse of the term “sampling” in archival research. In the model specification, three main approaches are introduced, with the “causal diagram” being recommended as the most effective method. Attention is also given to measurement errors in the interest variables of the study. Control variables are categorized into “good” (correlated) and “bad” (colliders, homogeneous construct, high measurement error). In the descriptive statistics section, the emphasis is placed on how to present data, along with parametric and non-parametric analyses and correlations. The hypothesis testing process is carried out in three stages: pre-tests, focusing on eliminating reliability tests; interpretation of results and comparison with previous studies; and post-tests, which offer solutions to classical regression assumptions. Furthermore, sensitivity tests are proposed to reject alternative explanations, triangulate empirical criteria, refine models, and assess data sources. A comparison with previous studies should not be included in the conclusion. Finally, the importance of adhering to scientific writing principles, ensuring precise referencing, and drafting a coherent and fluent text is emphasized.

Conclusion

This study can be a valuable resource for students, faculty members, authors, reviewers, and editors of domestic journals. As such, it represents a significant step toward enhancing the academic and research standards in the field of accounting. By identifying and outlining the “best practices” and “pitfalls to avoid” of writing quantitative accounting articles, this guideline creates opportunities for improving the writing process and increasing the publication of high-quality articles at the international level. Furthermore, the recommendations provided not only enhance the quality of domestic articles but also contribute to improving the quality of research at the thesis and proposal stages. More generally, the application of these guidelines will elevate the overall quality of accounting research methodologies.

Keywords: Transformation in accounting research, Guidelines for developing quantitative accounting papers, Research challenges, Local paper style, International scientific article style.

رهنمودی برای تحول در پژوهش‌های کمی حسابداری ایران: گذر از الگوی محلی به الگوی علمی بین‌المللی

فخرالدین محمدرضائی

استادیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم مالی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. رایانامه: m.rezaei@khu.ac.ir

چکیده

هدف: پژوهشگران ایرانی در رشته حسابداری با چالشی در رشته حسابداری با چالشی در انتخاب بین الگوی نگارش بین‌المللی و محلی مواجهند. اگرچه در ۱۵ سال گذشته، تعداد مجله‌های داخلی و فارغ‌التحصیلان این رشته، افزایش شایان توجهی یافته است، تعداد انتشار مقاله‌های اصیل و باکیفیت در مجله‌های معتبر بین‌المللی چندان چشمگیر نیست. تلاش‌ها برای بهبود شیوه‌های نگارش مقاله‌ها و انطباق با استانداردهای علمی جهانی، نتایج محدودی را به همراه داشته است و مقاله‌های محلی، همچنان با مشکلات محتوایی، ساختاری و شکلی روبه‌رو هستند. این پژوهش با استفاده از مطالعات پیشین و کتب روش‌شناسی موجود، رهنمودهایی را برای بهبود فرایند نگارش مقاله‌های کمی حسابداری ارائه می‌دهد.

روش: این پژوهش از روش تطبیقی بهره می‌برد که شامل الگوبرداری از مقاله‌های حسابداری چاپ‌شده در مجله‌های معتبر بین‌المللی و به‌کارگیری نکات ذکرشده در پژوهش‌ها و کتاب‌های روش‌شناسی معتبر داخلی و خارجی است تا مقاله‌ای با رویکرد کمی در سطح استانداردهای علمی جهانی تدوین شود. ابتدا الگویی مناسب که نشان‌دهنده همه اجزای ضروری یک پژوهش کمی حسابداری است، معرفی شده است؛ سپس با استفاده از شواهد نظری و تجربی مرتبط، نکته‌های لازم برای تدوین هر جزء مقاله کمی حسابداری، در قالب «بایدها» و «نبایدها» ارائه می‌شود. همچنین، برای دلایل زیربنایی این نکته‌ها و ارائه نمونه‌های عینی، به منابع معتبر ارجاع داده شده است.

یافته‌ها: پژوهش حاضر رهنمودهای جامعی را برای بسط بخش‌های مختلف یک مقاله کمی حسابداری ارائه کرده است. در چکیده، به بیان مسئله یا هدف پژوهش، روش‌های مورد استفاده، یافته‌های اصلی، تفسیر نتیجه‌ها و کاربردهای عملی پرداخته و از مطالب کلیشه‌ای اجتناب می‌شود. مقدمه به سه بخش تقسیم می‌شود: اول، بیان مسئله شامل اهمیت مسئله، مسئله، شکاف دانشی، ضرورت پژوهش و هدف؛ دوم، چگونگی حل مسئله از طریق مرور مبانی نظری، روش پژوهش و یافته‌های اصلی؛ سوم، دانش‌افزایی‌ها که به دستاوردهای علمی و عملی اشاره می‌کند. مرور پیشینه به صورت تحلیلی انجام شده و به ارائه شواهد تجربی برای توسعه فرضیه‌ها و همچنین، برجسته‌سازی شکاف‌های دانشی موجود می‌پردازد. در انتخاب مبانی نظری و تئوری پایه پژوهش، باید با توجه به محیط پژوهشی، تئوری‌ای انتخاب شود که بیشترین قدرت توضیح‌دهندگی و پیش‌بینی‌کنندگی را داشته باشد، نه اینکه فقط از مقاله‌های خارجی تقلید شود.

استناد: محمدرضائی، فخرالدین (۱۴۰۴). رهنمودی برای تحول در پژوهش‌های کمی حسابداری ایران: گذر از الگوی محلی به الگوی علمی بین‌المللی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۳۲(۱)، ۱۱۷-۱۶۲.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۷/۲۵

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۳/۱۰/۱۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۱۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۲/۱۵

doi: <https://doi.org/10.22059/ACCTGREV.2025.383902.1009032>

بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۱۴۰۴، دوره ۳۲، شماره ۱، صص. ۱۱۷-۱۶۲

ناشر: دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

نوع مقاله: علمی پژوهشی

© نویسندگان

فرضیه‌ها باید بر پایه استدلال قیاسی و به صورت جهت‌دار تنظیم شوند. در بخش نمونه، مهم‌ترین نکته، ارائه دقیق جدول غربالگری و اجتناب از استفاده نادرست از اصطلاح «نمونه‌گیری» در پژوهش‌های آرشویی است. در تصریح مدل، سه رویکرد اصلی معرفی شده است که از میان آن‌ها «نمودار علی» به عنوان بهترین روش پیشنهاد می‌شود. افزون‌براین، توجه به خطای اندازه‌گیری متغیرهای اصلی پژوهش نیز اهمیت دارد. متغیرهای کنترلی به دو دسته «خوب» (هم‌بسته) و «بد» (برخورددهنده، سازه همسان، با خطای اندازه‌گیری بالا) تقسیم می‌شوند. در بخش آماره‌های توصیفی، نحوه ارائه داده‌ها، تحلیل‌های پارامتری و ناپارامتری و هم‌بستگی‌ها برجسته شده است. آزمون نتایج فرضیه‌ها در سه مرحله انجام می‌شود: پیش‌آزمون‌ها که بر حذف آزمون‌های پایایی تأکید دارند، تفسیر نتایج و مقایسه با پژوهش‌های قبلی، و پس‌آزمون‌ها که راه‌حل‌های مرتبط با فروض کلاسیک رگرسیون را ارائه می‌کنند. همچنین، آزمون‌های حساسیت برای رد توضیحات جایگزین، مثلث‌سازی معیارهای تجربی، تصریح مدل‌ها و منابع داده پیشنهاد شده‌اند. مقایسه با یافته‌های پژوهش‌های قبلی نباید در قسمت نتیجه‌گیری آورده شود. در نهایت، رعایت اصول نگارش علمی، ارجاع‌دهی دقیق و تدوین متن، به صورت منسجم و روان مورد تأکید قرار گرفته است.

نتیجه‌گیری: این پژوهش می‌تواند به عنوان منبعی مهم برای دانشجویان، استادان، نویسندگان، داوران و سردبیران مجله‌های داخلی، استفاده شود و از این رو، در جهت ارتقای سطح علمی و پژوهشی در این حوزه، گامی مؤثر خواهد بود. این رهنمود با شناسایی و ارائه «بایدها» و «نبایدها» مؤثر در نگارش مقاله‌های کمی حسابداری، زمینه‌های بهبود فرایند نگارش و افزایش انتشار مقاله‌های باکیفیت در سطح جهانی را فراهم می‌سازد. افزون‌براین، رهنمودهای ارائه شده، نه تنها کیفیت مقاله‌های داخلی را بهبود می‌بخشند، بلکه با رعایت آن‌ها، کیفیت پژوهش‌های حسابداری در سطح پایان‌نامه‌ها و پروپوزال‌ها و به‌طور کلی، در روش‌شناسی پژوهشی نیز ارتقا خواهد یافت.

کلیدواژه‌ها: تحول در پژوهش‌های حسابداری، رهنمود نگارش مقاله‌های کمی حسابداری، چالش‌های پژوهشی، الگوی محلی مقاله‌ها، الگوی علمی بین‌المللی مقاله‌ها.

مقدمه

پژوهشگران ایرانی در رشته حسابداری با چالشی در انتخاب بین سبک نگارش بین‌المللی و محلی مواجهند و عدم موفقیت در انجام پژوهش‌های اصیل و چاپ آن‌ها در مجله‌های معتبر حسابداری، یکی از مهم‌ترین مسائل پیش روی این حوزه است (محمدرضایی، ۱۳۹۷؛ فرجی، کاشانی‌پور، محمدرضایی، احمد و وطن‌پرست، ۱۴۰۱). در ۱۵ سال گذشته، تعداد مجله‌های داخلی حسابداری و تعداد استادان و دانشجویان تحصیلات تکمیلی این رشته، به شدت افزایش یافته است (قناد، ۱۴۰۲). اگرچه یکی از اهداف تأسیس مجله‌های داخلی، کسب تجربه و رشد برای انجام پژوهش‌های اصیل در سطح بین‌المللی است، چاپ مقاله‌های ایرانی در مجله‌های معتبر همچنان بسیار محدود است (فرجی و همکاران، ۱۴۰۱).

پس از عدم موفقیت در تعریف دقیق علم، فیلسوفان تلاش کرده‌اند تا روش علمی را به‌عنوان معیار میان علم و غیرعلم تعیین کنند. بسیاری از فیلسوفان علم، مانند پوپر، معتقدند که روش علمی ترکیبی از استدلال قیاسی و استقرایی است. استدلال قیاسی به‌عنوان ابزاری برای پاسخ نظری به پرسش‌های پژوهشی و استدلال استقرایی برای اعتبارسنجی این پاسخ‌ها به کار می‌رود. پوپر سه مرحله اصلی فرایند علمی را معرفی کرد: طراحی مسئله، ابداع فرضیه و ارزیابی آن. پژوهش علمی باید هدفمند، دقیق، آزمون‌پذیر و تکرارپذیر باشد. روش‌شناسی علمی نیز شامل تمامی مراحل از انتخاب نظریه تا آزمون آن است و پژوهشگران از این روش‌ها استفاده می‌کنند تا تحقیقاتشان معتبر و علمی شناخته شود (حصارزاده، ۱۴۰۱).

مجله‌های معتبر حسابداری در سطح جهانی، می‌کوشند که مقاله‌هایی با روش‌شناسی علمی صحیح را چاپ کنند و طی دهه‌ها با چاپ مقاله‌هایی نظیر ایونز، فنگ، هافمن، موزر و ون^۱ (۲۰۱۵)، استلوی^۲ (۲۰۱۷) ادمانز^۳ (۲۰۲۴) رهنمودهایی برای رعایت استانداردهای علمی ارائه کرده‌اند. در ایران نیز طی دهه گذشته، پژوهش‌هایی مانند بدری (۱۳۹۳) و بنی‌مهد، عربی و حسن‌پور و همکاران (۱۳۹۵ الف) به نقد پژوهش‌های داخلی پرداخته‌اند. کتاب‌های روش پژوهش حسابداری مطابق با استانداردهای بین‌المللی و اقتصادسنجی نیز به چاپ رسیده‌اند (بنی‌مهد و همکاران، ۱۳۹۵ ب؛ محمدرضایی، ۱۳۹۶).

پژوهش‌های انتقادی بر این باورند که مقاله‌های داخلی در بخش‌هایی مثل مقدمه، مبانی نظری و فرضیه‌سازی، روش‌شناسی و آزمون فرضیه‌ها ضعف اساسی دارند و از اجزای ضروری چشم‌پوشی کرده و مطالب زائدی را ارائه می‌دهند (بنی‌مهد و همکاران، ۱۳۹۵ الف؛ محمدرضایی، ۱۳۹۷).

هرچند اقدامات انجام‌شده موجب افزایش تقاضا برای پژوهش‌های مطابق با استانداردهای بین‌المللی شده است، اما بررسی مقاله‌های داخلی نشان‌دهنده بهبود چشمگیری نیست. پژوهشگران و اساتید حسابداری غالباً به این نکات توجه نکرده‌اند؛ زیرا مجله‌های داخلی تمایل به پذیرش مقاله‌ها با سبک محلی دارند که مملو از مشکلات محتوایی و ساختاری‌اند. در این فضا، این پژوهش با استفاده از مقاله‌های انتقادی و منابع روش پژوهشی در حسابداری، رهنمودی

1. Evans, Feng, Hoffman, Moser, and Van

2. Stolowy

3. Edmans

شفاف برای مجله‌ها، پژوهشگران و داوران داخلی ارائه می‌کند تا از سبک محلی در بسط مقاله‌های کمی حسابداری به سمت سبک استاندارد بین‌المللی حرکت کنیم.^۱

این پژوهش با بهره‌گیری از روش تطبیقی، اجزای ضروری یک مقاله کمی حسابداری را بررسی می‌کند و رهنمودها را در قالب «بایدها»، «نبایدها» و «مثال‌ها» ارائه می‌دهد. «بایدها» شامل اصولی است که هر جزء مقاله باید بر اساس آن‌ها تدوین شود، درحالی‌که «نبایدها» به پژوهشگران یادآوری می‌کند که از چه چیزهایی پرهیز کنند. همچنین، برای دلایل زیربنایی این نکات و ارائه نمونه‌های عینی، به منابع معتبر ارجاع داده شده است.

مقاله‌هایی مانند بدری (۱۳۹۳) و بنی مهد و همکاران (۱۳۹۵ الف) فقط به برخی از مشکلات روش‌شناسی در پژوهش‌های حسابداری کشور پرداخته‌اند. مقاله محمدرضایی (۱۳۹۷) با تحلیل یک مقاله بین‌المللی قالب نسبتاً مناسبی ارائه داده است؛ اما کامل نیست. به‌طور کلی، ارجاع پژوهشگران به کتاب‌های روش پژوهش به دلیل زمان‌بر بودن مطالعه آن‌ها و عدم تطابق کامل میان کتاب‌های مختلف و همچنین عدم ارائه یک قالب مناسب به‌صورت یکجا، راه‌کار کارا و اثربخشی به نظر نمی‌رسد. بنابراین، پژوهش حاضر با تمرکز بر ارائه رهنمودهای دقیق برای نگارش مقاله‌های کمی حسابداری، دستاوردهای متعددی را به همراه دارد که می‌تواند تأثیرات قابل‌توجهی بر جامعه علمی و پژوهشگران این رشته داشته باشد. با معرفی و تشریح «بایدها» و «نبایدها» در نگارش مقاله‌ها، این پژوهش به پژوهشگران کمک می‌کند تا معیارهای یک مقاله علمی معتبر را بهتر درک کرده و در کارهای خود به‌کارگیرند. این امر به افزایش کیفیت مقاله‌ها و پذیرش بیشتر آن‌ها در مجله‌های محلی و معتبر بین‌المللی منجر می‌شود. رهنمودهای موجود در این پژوهش می‌توانند به‌عنوان نقشه‌ای راهنما برای دانشجویان و پژوهشگران تازه‌وارد عمل کنند؛ به‌طوری‌که با به‌کارگیری اصول مطرح‌شده، قادر به تولید مقاله‌هایی با ساختار مناسب و محتوای غنی شوند. این امر فرایند یادگیری و آموزش در دانشگاه‌ها را تسهیل می‌کند و به‌تربیت نسلی از پژوهشگران با توانایی‌های علمی بالاتر می‌انجامد. با پذیرش و کاربرد این رهنمودها، پژوهشگران ایرانی می‌توانند شکاف موجود بین پژوهش‌های داخلی و استانداردهای بین‌المللی را پر کرده و در نتیجه، تعداد بیشتری از مقاله‌های خود را در مجله‌های معتبر حسابداری منتشر کنند. این دستاورد نه‌تنها اعتبار علمی پژوهشگران را افزایش می‌دهد، بلکه به ارتقای جایگاه علمی ایران در عرصه جهانی کمک می‌کند. این پژوهش راهنمایی برای داوران و سردبیران مجله‌ها فراهم می‌کند تا با تکیه بر معیارهای علمی واضح‌تر و ساختارمندتر، فرایند داوری را بهبود بخشیده و مقاله‌هایی باکیفیت بالاتر را به انتشار برسانند. این باعث افزایش شفافیت و عدالت در فرایند پذیرش مقاله‌ها می‌شود. در مجموع، این پژوهش گامی مهم در جهت تحول و ارتقای کیفیت پژوهش‌های حسابداری در ایران است که با ارائه راهکارهای عملی و قابل‌اجرا، به بهبود کلی در نگارش و توسعه مقاله‌های علمی می‌پردازد. این دستاوردها می‌تواند به‌عنوان الگویی برای دیگر رشته‌های علمی نیز مورد توجه قرار گیرد.

۱. این مقاله بر سایر انواع پژوهش‌های حسابداری مانند پژوهش‌های مطالعه موردی، اقدام پژوهشی، نظریه داده‌بنیاد و قوم‌نگاری تمرکز ندارد. مانند آن‌هایی که در مجله‌های برجسته‌ای نظیر *Accounting, Organizations and Society* یا *Critical Perspectives on Accounting* منتشر می‌شوند و حوزه‌هایی مانند پژوهش‌های کیفی یا حسابداری انتقادی را پوشش می‌دهند.

مبانی نظری

بسیاری از مقاله‌های حسابداری پیشین به جنبه‌های مختلفی از فرایند پژوهش پرداخته‌اند. برای نمونه، ماینز، سالمون و سپرینکل^۱ (۲۰۰۶) بر اهمیت پرسیدن سؤال‌های پژوهشی باکیفیت تأکید کرده‌اند؛ سؤال‌هایی که روشن و کاربردی باشند و بتوانند به هدایت مؤثر تحقیق کمک کنند. کینی^۲ (۱۹۸۶، ۲۰۱۱، ۲۰۱۹) نیز در مقاله‌های خود به طراحی مطالعات تجربی به شیوه‌ای کارآمد پرداخته است. وی به بیان روش‌هایی پرداخته که بتوان از طریق آن‌ها به نتایج معتبر و قابل اتکایی دست یافت، به طوری که دیگر پژوهشگران قادر به بازتولید آن‌ها باشند. از سوی دیگر، زیمرمن^۳ (۱۹۸۹) به نگارش مقاله‌های پژوهشی توجه داشته و پیشنهادهایی برای بهبود خوانایی و گیرایی مقاله‌ها ارائه داده است. دغدغه او این است که مقاله‌های پژوهشی به گونه‌ای نوشته شوند که قابل درک برای دامنه وسیعی از مخاطبان، از جمله پژوهشگران و دانشجویان، باشد. براون^۴ (۲۰۰۵) به بررسی عواملی می‌پردازد که می‌توانند احتمال انتشار مقاله‌ها در مجله‌های معتبر را افزایش دهند. وی توصیه‌هایی ارائه داده که در راستای بهبود محتوای مقاله و انطباق بهتر با استانداردهای مجله‌های علمی فعالیت می‌کند.

برادبری^۵ (۲۰۱۲) با تحلیل محتوای نظرهای ۶۶ داور روی ۳۳ مقاله، به دو مشکل عمده اشاره کرده است: اول اینکه مقاله‌ها اغلب قبل از تکمیل نهایی فرایند نگارش و آماده‌سازی به مجله‌ها ارسال می‌شوند و می‌توانند با گذراندن مراحل ارزیابی در کارگاه‌های پژوهشی بهبود یابند. دوم، تأکید بر نیاز به بازبینی مستمر مقاله‌ها از دید جریان فکری و سازگاری با ضوابط مجله‌ها است. وی حتی چک‌لیستی برای افزایش شانس موفقیت انتشار مقاله ارائه کرده است. ایونز و همکاران (۲۰۱۵) به تحلیل سیستماتیک جنبه‌های مهم یک مطالعه تجربی خوب در حسابداری پرداخته‌اند. این مقاله به تعریف دقیق سؤال‌های پژوهشی، ایجاد نظریات معتبر و منطقی، شناسایی ارزش‌افزوده مطالعه، طراحی مطالعه برای آزمون سؤال‌ها و تفسیر نتایج پرداخته است.

فاف^۶ (۲۰۱۵) و فاف و همکاران^۷ (۲۰۲۱) با پیشنهاد الگوی تمرکز علمی، چهار دسته سال را در قالب‌های مختلف مطرح کرده است، که به ساختاردهی بهتر تحقیقات کمک می‌کند. او بر این باور است که چنین مدلی می‌تواند به شناسایی مسیرهای جدید برای تحقیقات علمی کمک کند. استلوی (۲۰۱۷)، به‌عنوان سردبیر مجله «بررسی‌های حسابداری اروپا»، به اهمیت مقدمه مقاله‌های پژوهشی پرداخته و تأکید دارد که مقدمه باید با تأکید بر یک پرسش پژوهشی جذاب آغاز شود و سپس به روش‌های ارزیابی و پاسخ‌گویی آن بپردازد. او همچنین پیشنهاد می‌کند که نویسندگان به شفافیت در توضیح روش‌ها و منابع اطلاعاتی توجه خاصی داشته باشند.

ادمانز (۲۰۲۴) با بررسی دلایل رد ۱۰۰۰ مقاله در مجله «بررسی‌های مالی»، این دلایل را به سه دسته تقسیم کرده است: دانش‌افزایی، اجرا و تفسیر. یک مقاله زمانی به‌طور چشمگیری به دانش ما می‌افزاید که نکاتی جدید، جالب و مهم

1. Maines, Salomon, and Sprinkle
2. Kinney
3. Zimmerman
4. Brown
5. Bradbury
6. Faff
7. Faff et al.

را روشن کند؛ هنگام اجرای پژوهش، نتایج را به شکل معتبر و قابل اطمینان ارائه دهد و از طریق تفسیر یافته‌ها بتواند هم اهمیت دانش‌افزایی و هم کیفیت اجرا را به‌طور مؤثر انتقال دهد.

در ایران نیز، طی ۱۵ سال اخیر مقاله‌های انتقادی و روش‌شناسی پژوهشی در حسابداری با افزایش مجله‌های علمی رو به افزایش بوده است. بدری (۱۳۹۳) به واکاوی و آسیب‌شناسی روش‌شناسی پژوهش‌های تجربی پرداخته و با رویکرد تحلیلی-تطبیقی پیشنهادهایی برای بهبود وضعیت ارائه کرده است. او چالش‌های کلیدی در درس‌های پژوهشی دانشگاهی را تحلیل کرده و بر جنبه‌هایی همچون نادرستی معرفی نوع پژوهش و سایر خطاهای مشابه پرداخته است. بنی‌مهد و همکاران (۱۳۹۵ الف) اشتباهات در مقاله‌های حسابداری را در پنج دسته شناسایی کرده‌اند: شامل اندازه‌گیری متغیرها، به‌کارگیری مدل رگرسیون، عدم اجرای آزمون‌های لازم در تحلیل داده‌ها، روش انتخاب اشتباه، و همچنین ایرادات محتوایی و نگارش. آن‌ها به نکات اساسی اشاره کرده‌اند که می‌تواند به رفع ایراداتی که در مقاله‌های داخلی دیده می‌شود، کمک کند. محمدرضایی (۱۳۹۷) به بررسی تفاوت‌های قالب مقاله‌های داخلی با استانداردهای بین‌المللی پرداخته و به نارسایی‌ها و سردرگمی‌هایی که ممکن است باعث رد سریع مقاله‌های ارسالی به مجله‌های بین‌المللی شوند، آورده است. وی قالبی پیشنهاد کرده که با استفاده از رویکرد تطبیقی و مطابق با استانداردهای بین‌المللی باشد و بتواند راهنمایی برای نویسندگان مقاله‌های داخلی جهت تطابق بهتر با مجله‌های خارجی ارائه دهد.

علی‌رغم تلاش‌های گسترده‌ای که صورت گرفته، مقاله‌های منتشرشده در مجله‌های حسابداری داخلی همچنان با مسائلی از قبیل ساختار، قالب، محتوای ضعیف، روش‌شناسی ناکافی و سایر مشکلات نگارشی مواجه‌اند. این مشکلات بر ضرورت نیاز به پژوهشی مستقل برای ترکیب و تحلیل دقیق‌تر این متون تأکید می‌کند. هدف از این پژوهش، ارائه راهنمایی جامع است که بتواند به گذار از سبک محلی رایج به استانداردهای بین‌المللی در مقاله‌های داخلی کمک کند و کیفیت و اعتبار پژوهش‌ها را ارتقا بخشد.

پژوهش علمی

پژوهش علمی به‌عنوان مطالعه و بررسی منظم و کنترل‌شده‌ای از سؤال‌ها یا فرضیه‌ها حول روابط فرضی بین پدیده‌های طبیعی تعریف می‌شود. پس از اینکه تلاش‌ها برای تمایز قائل شدن بین علم و غیر علم از طریق تعریف علم ناکام ماند، فیلسوفان علم به دنبال تعیین روش علمی برای مرزبندی علم از غیرعلم برآمدند و درنهایت به این تعریف رسیدند که علم شامل گزاره‌هایی است که از روش علمی به‌دست آمده‌اند. اکثر فیلسوفان علم به این توافق رسیدند که روش علمی همان استدلال کردن^۱ است (سارکر و پفیفر^۲، ۲۰۰۶).

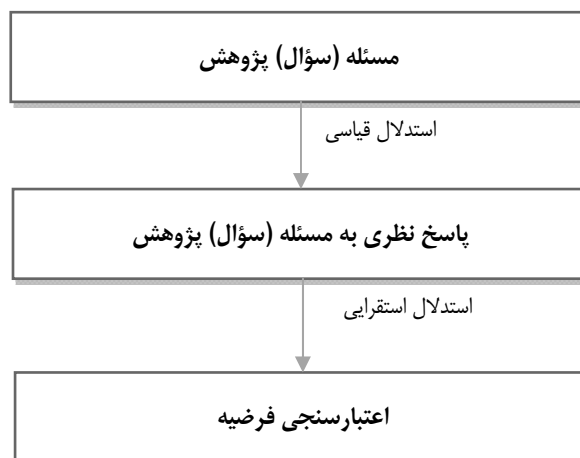
بر اساس نظر پوپر، اولاً علم تنها مجموعه‌ای از استقرای بی‌هدف نیست و ثانیاً تجربه‌ها و استقرایا همیشه برای اعتبارسنجی نتیجه‌گیری‌های ذهنی مبتنی بر قیاس به کار می‌روند. به‌بیان دیگر، هیچ دانشمندی با ذهنی تهی به جهان نگاه نمی‌کند، بلکه ابتدا با قیاس به یک فرضیه می‌رسد و سپس آن را آزمون می‌کند. پوپر معتقد است که هر یک از شیوه‌های استدلال قیاسی و استقرایی جایگاه خاصی در روش علمی دارند. از استدلال قیاسی باید برای پاسخ‌گویی به

1. Reasoning

2. Sarkar and Pfeifer

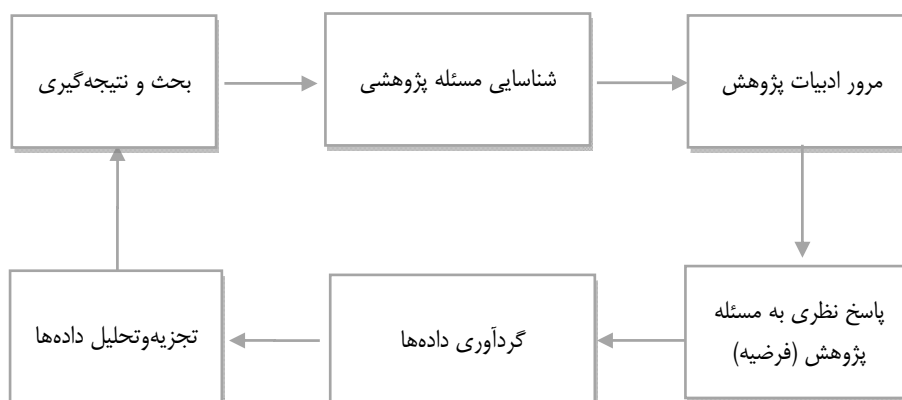
سؤال پژوهش استفاده کرد و آن را ابزاری برای ارائه یک پاسخ نظری منطقی به سؤال پژوهش دانست. در مقابل، استدلال استقرایی باید برای اعتبارسنجی آن پاسخ نظری منطقی که از استدلال قیاسی به دست آمده، مورد استفاده قرار گیرد. در واقع، استدلال استقرایی به عنوان ابزاری برای آزمودن پاسخ نظری منطقی به سؤال پژوهش عمل می‌کند. با این دیدگاه، روش علمی باید از هر دو نوع استدلال قیاسی و استقرایی بهره‌برداری کند: اولی در فرایند ارائه یک پاسخ نظری منطقی به مسئله پژوهش و دومی در فرایند آزمون و ارزیابی آن پاسخ نظری. این ترکیب هم‌زمان از استدلال قیاسی و استقرایی در فرایند علمی کمک می‌کند نتیجه نهایی پژوهش هم بر مبنای تحلیل منطقی و هم بر واقعیت تجربی استوار باشد (حصارزاده، ۱۴۰۱).

پوپر بر این باور است که روش علمی، مطابق شکل ۱، شامل سه گام اساسی است. او در کتاب «اسطوره چارچوب، در دفاع از علم و عقل»، این سه مرحله را به‌طور جدی مورد تأکید قرار داده و می‌گوید: «من معتقدم که کل روش عقلانی علم را می‌توان در سه مرحله طراحی مسئله پژوهش، ابداع فرضیه (پاسخ نظری به مسئله) و ارزیابی و اعتبارسنجی آن فرضیه خلاصه کرد» (پایا، ۱۳۷۹).



شکل ۱. مراحل روش علمی و کاربرد استدلال‌های قیاسی و استقرایی

سه گام فرایند پژوهش مطرح شده توسط پوپر که مشتمل است بر طراحی مسئله (سؤال) پژوهش، ابداع فرضیه (پاسخ نظری به مسئله) و در نهایت ارزیابی و اعتبارسنجی آن فرضیه را می‌توان همانند شکل ۲، کمی گسترده‌تر و در قالب پژوهش‌های کمی حسابداری، ارائه داد. به طوری که طراحی مسئله (سؤال) پژوهش همان گام اول یا «شناسایی مسئله پژوهش» در شکل ۲ است. ابداع فرضیه (پاسخ نظری به مسئله) شامل گام دوم «مرور ادبیات پژوهش» و گام سوم «پاسخ نظری به مسئله پژوهش (فرضیه)» در شکل ۲ است. در نهایت، اعتبارسنجی فرضیه شامل گام چهارم «گردآوری داده‌ها»، گام پنجم «تجزیه و تحلیل داده‌ها» و گام ششم «بحث و نتیجه‌گیری» در شکل ۲ است. در ادامه به هریک از این گام‌ها، کمی بیشتر پرداخته می‌شود.



شکل ۲. چرخه فرایند پژوهش در استدلال قیاسی - استقرایی

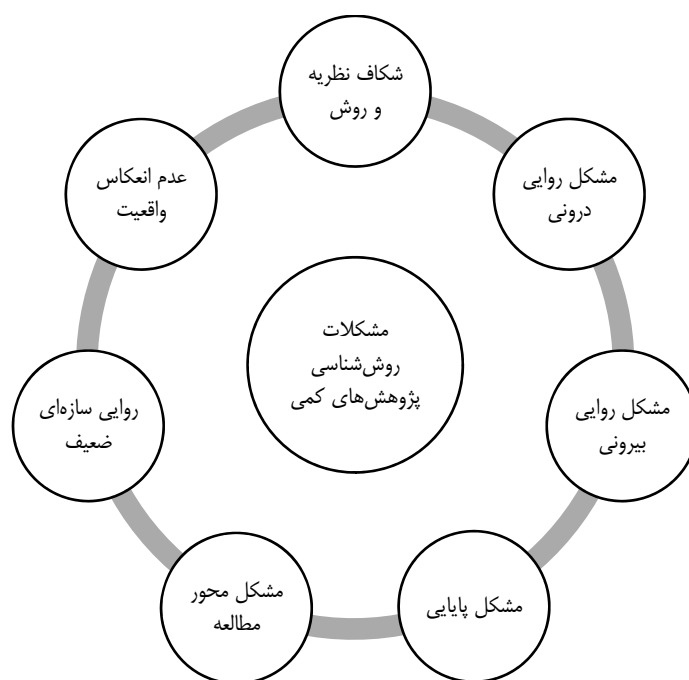
(محمدرضایی، ۱۴۰۲ الف، ۱۹)

ویژگی‌های اصلی پژوهش علمی عبارت از هدفمندی^۱، دقت‌مندی، آزمون‌پذیری^۲، تکرارپذیری^۳، قابلیت تعمیم^۴، عینی بودن^۵، تعمیم‌پذیری^۶ و مانعیت و جامعیت^۷ است. برای رسیدن به اهداف اصلی پژوهش علمی، باید روش عملی یا همان روش‌شناسی علمی پیموده شود. «روش‌شناسی» کل فرایند و اینکه پژوهش چگونه باید انجام شود را در برمی‌گیرد و شامل مباحث مربوط به انتخاب و آزمون نظریه، انتخاب روش و منطق مورد استفاده در پژوهش و چگونگی مرتبط نمودن نظریه‌های معین به مسئله پژوهش است (بلیکی^۸، ۱۹۹۳؛ دی وئوس^۹، ۲۰۰۱؛ بری من^{۱۰}، ۲۰۰۸؛ بین^{۱۱}، ۲۰۰۹).

شکل ۳ مشکلات روش‌شناسی پژوهش‌های کمی را در یک نما نشان می‌دهد که شامل شکاف نظریه و روش، مشکل روایی درونی، مشکل روایی بیرونی، مشکل پایایی، مشکل محور مطالعه، روایی سازه‌ای ضعیف و عدم انعکاس واقعیت است.

بنابراین پژوهشگران در پژوهش‌های علمی به دنبال رعایت الزاماتی در کل چرخه فرایند پژوهش (استدلال قیاسی - استقرایی) هستند تا بتوانند به این ادعا دست یابند که چون پژوهش آن‌ها روش علمی را رعایت کرده، پس یافته‌هایشان نیز به‌عنوان گزاره‌های مولود روش علمی، علمی است. بنابراین، در ادامه، روش‌شناسی علمی رایج در مجله‌های معتبر حسابداری که با هدف کاهش انتقادات نسبت به رعایت روش علمی در تک‌تک چرخه فرایند پژوهش (مشکلات روش‌شناسی) است، پرداخته می‌شود.

1. Purposiveness
2. Testability
3. Replicability
4. Precision and confidence
5. Objectivity
6. Generalizability
7. Parsimony
8. Blaikie
9. De Vaus
10. Bryman
11. Yin



شکل ۳. مشکلات روش‌شناسی پژوهش‌های کمی

منبع: محمدرضائی (۱۴۰۲ الف، ۱۸۹)^۱

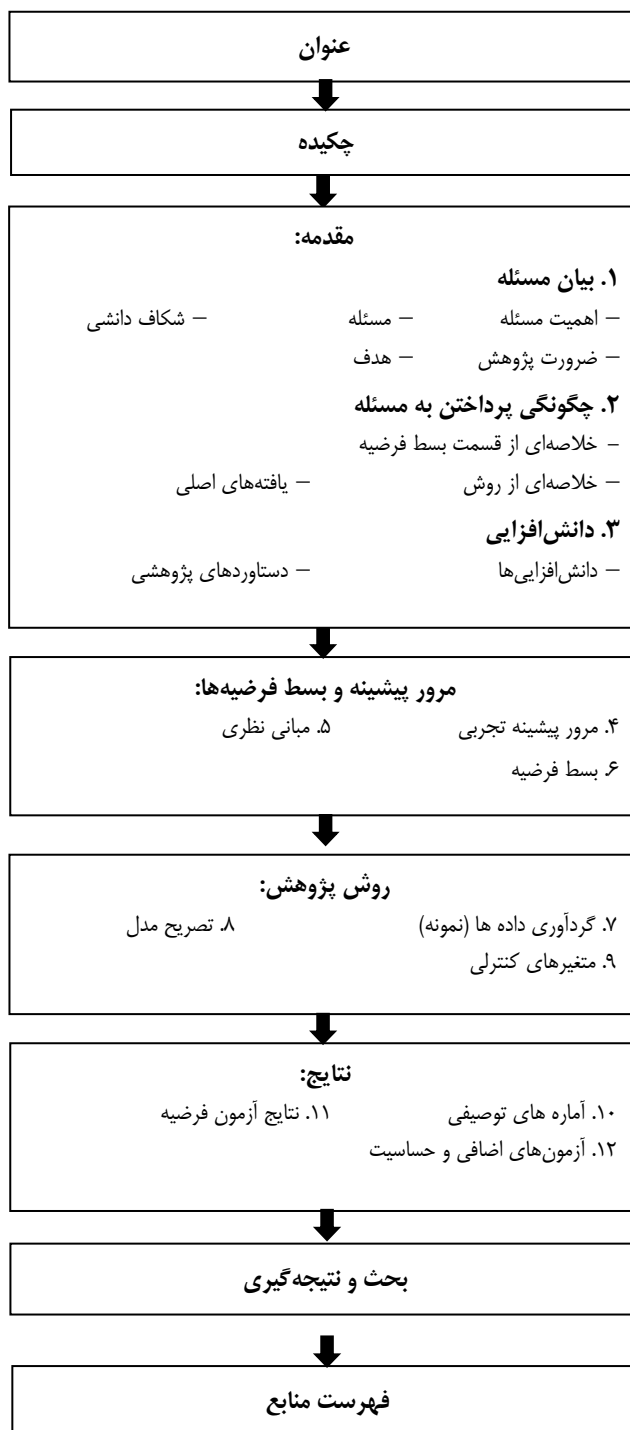
روش پژوهش

پژوهش حاضر به مقایسه و الگوبرداری از مقاله‌های حسابداری منتشر شده در مجله‌های معتبر بین‌المللی و تطبیق آن با مقاله‌های داخلی می‌پردازد. هدف این پژوهش بهبود کیفیت مقاله‌های داخلی و نزدیک‌تر کردن آن‌ها به استانداردهای جهانی است. این مقایسه بر «بایدها» و «نبایدها» در فرایند نگارش مقاله‌ها تمرکز دارد و از رویکرد تطبیقی بهره می‌برد. با ترکیب پیشنهادهای ارائه شده در مقاله‌ها و کتب موجود و استفاده از تجربه شخصی پژوهشگر در چاپ مقاله‌ها در مجله‌های معتبر بین‌المللی، این پژوهش رهنمود جامعی برای گذار از سبک محلی به سبک استاندارد بین‌المللی ارائه می‌دهد.

برای این منظور، مقاله‌ها و کتب مرتبط شامل «واکاوی و نقد روش‌شناسی پژوهش‌های تجربی مالی و حسابداری در ایران» (بدری، ۱۳۹۳)، «اشتباهات رایج در پژوهش‌های تجربی حسابداری» (بنی مهد و همکاران، ۱۳۹۵ الف)، «قالب مناسب برای پژوهش‌های آرشیمی حسابداری» (محمدرضائی، ۱۳۹۷) و سایر منابع مشابه مورد توجه قرار گرفته‌اند. قالب مناسب برای پژوهش‌های کمی حسابداری بر اساس سبک مقاله‌های چاپ شده در مجله‌های درجه A و A* در شکل ۴ به‌طور جامع ارائه شده است.

۱. برای توضیحات بیشتر در مورد مشکلات روش‌شناسی پژوهش‌های کمی به فصل سوم کتاب فلسفه روش تحقیق در علوم انسانی ایمان (۱۳۹۴) و فصل هشت کتاب روش پژوهش در حسابداری: رویکردی جامع، محمدرضائی (۱۴۰۲ الف)، مراجعه کنید.

این مقاله نکات محتوایی، ساختاری، قالبی و نگارشی هر بخش از مقاله را در قالب «بایدها»، «نبایدها» و «مثال‌ها» مرتب کرده و به منابع اصلی با ذکر شماره صفحات به‌منظور دسترسی آسان پژوهشگران ارجاع داده است. شایان ذکر است که این رهنمود برای مقاله‌های کمی، به‌خصوص مقاله‌های آرشویی، مناسب است و برای مقاله‌های کیفی نیاز به قالب مستقلی وجود دارد که در حیطه این پژوهش نیست.



شکل ۴. قالب پژوهش‌های کمی حسابداری

رهنمودهایی برای بسط مقاله بر اساس سبک استاندارد بین‌المللی

عنوان

برای نوشتن یک عنوان مناسب در پژوهش، باید موارد متعددی را مد نظر قرار داد. عنوان، نخستین بخشی است که خواننده می‌بیند و نقش مهمی در جلب توجه و درک سریع موضوع پژوهش ایفا می‌کند. در شکل ۵ به برخی از باید‌ها و نبایدهای کلیدی در نگارش عنوان پژوهش اشاره شده است:

باید‌ها:

- عنوان باید شامل مفاهیم کلیدی پژوهش بوده و به مفاهیم X و Y اشاره داشته باشد.
- عنوان به گونه‌ای انتخاب شود که محتوای مقاله را به خوبی توصیف کند و با هدف اصلی پژوهش همخوانی داشته باشد.
- بهتر است عنوان به شکل غیر سؤالی و به صورت یک جمله ناقص نوشته شود، مانند مثال «نوع حسابرس و حق‌الزحمه حسابرسی». برای مطالعه کامل باید‌ها به صفحه ۷۳ کتاب محمدرضائی (۱۳۹۸) مراجعه شود.

نباید‌ها:

- از به کارگیری واژه‌های مترادف و عبارات اضافی مانند «پژوهشی درباره...»، «مطالعه‌ای پیرامون...»، «بررسی...» خودداری شود.
- از اشاره مستقیم به مکان و زمان پژوهش، مانند «در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران»، خودداری شود.^۲
- برای مطالعه کامل نبایدها به صفحات ۷۴، ۷۵ و ۷۶ کتاب محمدرضائی (۱۳۹۸) مراجعه شود.

مثال‌ها:

- «ارتباطات سیاسی، چرخه‌های سیاسی و بازده سهام» (فرجی و همکاران، ۲۰۲۰):
 - «منشأ جانشینی مدیرعامل و خوانایی گزارش‌های سالانه» (اورادی و همکاران، ۲۰۲۴).
- همان طوری که در عنوان فوق مشاهده می‌شود، هیچ کلمه اضافی وجود ندارد، X و Y مفهومی در عنوان آورده شده است و عنوان به شکل جمله ناقص هست.

شکل ۵. نکاتی برای بسط عنوان پژوهش

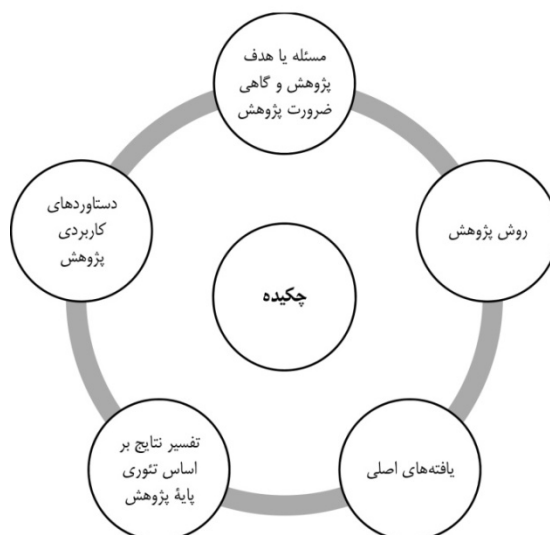
چکیده مقاله

چکیده بخشی حیاتی از مقاله است که به داوران مجله‌ها فرستاده می‌شود تا درباره پذیرش یا رد آن تصمیم‌گیری کنند. علاوه بر این، ناشران معتبر چکیده را به صورت رایگان در دسترس خوانندگان قرار می‌دهند و معمولاً اولین بخش از مقاله

۱. X و Y مفهومی بر علت و معلول یا تیمار و پیامد در پژوهش‌های کمی حسابداری دلالت دارند. در مقاله‌های کمی تا ابتدای قسمت روش پژوهش، تمرکز پژوهشگر فقط بر X و Y مفهومی است. به طور مثال، اگر X مفهومی پژوهشی کیفیت گزارشگری مالی باشد، در قسمت روش پژوهش این مفهوم عملیاتی‌سازی می‌شود. به عبارت دقیق‌تر، کیفیت گزارشگری مالی از طریق متغیرهایی مانند کیفیت ارقام تعهدی، پایداری سود و محافظه‌کاری سود اندازه‌گیری و آزمون می‌شود و این سنج‌ها، متغیرهای مستقل نامیده می‌شوند یا اشکال مختلف متغیر مستقل هستند. بنابراین، تا ابتدای قسمت روش پژوهش، با متغیر مستقل (X عملیاتی‌سازی شده) و متغیر وابسته (Y عملیاتی‌سازی شده) کاری نداریم و به جای آن‌ها تمرکز بر X و Y مفهومی است.

۲. در مقاله‌های معتبر حسابداری، تفاوتی میان استفاده از واژه‌های «رابطه»، «تأثیر»، «اثر»، «ارتباط» و... در عناوین پژوهشی وجود ندارد؛ زیرا هدف همگی یافتن روابط علی است؛ روابط غیر علی در دنیای واقعی کاربرد کمتری دارند.

است که توجه خوانندگان را جلب می‌کند. اگر چکیده جذاب باشد و به نیازهای خواننده پاسخ دهد، می‌تواند او را به مطالعه بخش‌های دیگر مقاله ترغیب کند. بنابراین، نویسنده باید اطمینان یابد که چکیده به‌طور خلاصه، دقیق و روشن، دید کلی‌ای از مقاله ارائه می‌دهد (آندراد^۱، ۲۰۱۱). به‌طور کلی، چکیده مقاله از پنج جزء اصلی مطابق شکل ۶ تشکیل می‌شود، همچنین نکات مرتبط با بسط آن در شکل ۷ آورده شده است.



شکل ۶. اجزای ضروری چکیده پژوهش علمی

بایدها:

- بایدها همان اجزای ضروری چکیده پژوهش علمی است که در نمودار (۱)، آورده شده است.
- تعداد کلمات چکیده باید بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ کلمه باشد، هرچند اولویت با راهنمای نویسندگان مجله است.

نبایدها:

از آوردن مطالبی به شرح زیر در چکیده مقاله‌ها، پرهیز شود:

- «این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش از نوع هم‌بستگی و پس‌رویدادی است.»
- «از نرم‌افزار (مثلاً Eviews...)» برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است.
- «از رگرسیون چندگانه و داده‌های پانل یا مقطعی»، بهره برده‌اند.
- «برای اندازه‌گیری مدیریت سود مصنوعی از مدل تعدیل‌شده جونز و برای اندازه‌گیری مدیریت سود واقعی از الگوی تقسیم‌بندی رویچودهری، استفاده شده است.»
- نیازی به ذکر بازه زمانی مطالعه و تعداد مشاهدات در چکیده نیست.
- از نوشتن چکیده به‌صورت دو یا سه پاراگرافی خودداری شود.
- تا جایی که ممکن است، از ارجاع به تحقیقات قبلی در چکیده مقاله‌ها اجتناب شود.

مثال‌ها:

- مثال در شکل ۸ آورده شده است.

شکل ۷. نکاتی برای بسط چکیده پژوهش

در شکل ۸، قسمت ۱ بیانگر ضرورت پژوهش (محمدرضائی، ۱۴۰۲، الف، ۱۰۹)، قسمت ۲ بیانگر مسئله پژوهش (محمدرضائی، ۱۴۰۲، الف، ۹۸ و ۹۹) و اهمیت مسئله پژوهش (محمدرضائی، ۱۴۰۲، الف، ۱۰۳ و ۱۰۴، ۱۰۷)، قسمت ۳ بیانگر هدف پژوهش (محمدرضائی، ۱۴۰۲، الف، ۱۱۰)، قسمت ۴ بیانگر یافته‌های اصلی پژوهش (محمدرضائی، ۱۳۹۸، الف، ۸۰) و قسمت ۵ بیانگر دستاوردهای کاربردی پژوهش (محمدرضائی، ۱۴۰۲، الف، ۱۱۳ و ۱۱۴، ۱۱۵) است.

چکیده

[قانون ساربنز - آکسلی ۲۰۰۲ حساب‌رسان را از ارائه خدمات غیر حسابرسی به صاحب‌کاران خود منع کرده است] (۱). [این قانون بر اساس این عقیده وضع شده است که، ارائه چنین خدماتی منجر به وابستگی اقتصادی حسابرس می‌شود و استقلال حسابرس و درنهایت کیفیت حسابرسی را کاهش می‌دهد. حرفه حسابداری قویاً این موضوع را مورد بحث قرار داده و مخالفان تأکید می‌کنند که ارائه خدمات غیر حسابرسی، مزایایی برای صاحب‌کاران دارد] (۲). [دست‌آورد و نوآوری پژوهش حاضر این است که اثر خدمات غیر حسابرسی را بر اثربخشی و کارایی حسابرسی آزمون می‌کند] (۳). [نتایج نشان می‌دهد که حق‌الزحمه بالای خدمات غیر حسابرسی فقط قبل از قانون ساربنز - آکسلی منجر به کاهش تأخیر در گزارش حسابرسی (به‌عنوان یک معیار احتمالی از کارایی حسابرسی) می‌شود. نتایج همچنین نشان می‌دهد زمانی که کاهش تأخیر در گزارش حسابرسی به علت حق‌الزحمه بالای خدمات غیر حسابرسی اتفاق می‌افتد ارقام تعهدی اختیاری و تجدید ارائه صورت‌های مالی (به‌عنوان معیارهای احتمالی اثربخشی حسابرسی) افزایش نمی‌یابند. به‌علاوه، نتایج پژوهش گویای این است که شرکت‌هایی که حق‌الزحمه‌های بالایی را برای خدمات غیر حسابرسی پیش از قانون ساربنز - آکسلی پرداخته بودند، شاهد بیشترین افزایش تأخیر در گزارش حسابرسی پس از قانون مذکور شدند] (۴). [چنین نتایجی پیشنهاد می‌کند پرداختن به این بحث مورد مناقشه حرفه حسابداری هنوز ارزشمند است؛ زیرا ارائه خدمات غیر حسابرسی به صاحب‌کاران توسط حساب‌رسان مزایایی برای صاحب‌کاران دارد (کاهش تأخیر در گزارش حسابرسی)، بدون آن که به اثربخشی حسابرسی (کیفیت حسابرسی) آسیب برساند] (۵).

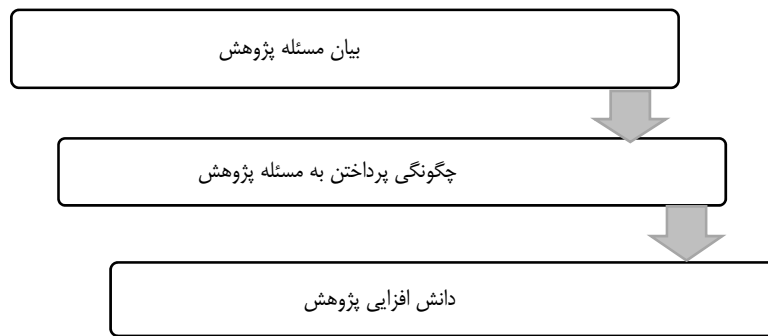
شکل ۸. مثال، چکیده مقاله نکل و شارما^۱ (۲۰۱۲)

مقدمه

مقدمه^۲ طرح و نمای کلی مقاله را شامل می‌شود و معمولاً خلاصه‌ای از یافته‌ها و ساختار مقاله را ارائه می‌دهد. به همین دلیل، نگارش مقدمه یکی از دشوارترین بخش‌های پژوهش علمی محسوب می‌شود. بااینکه مقدمه پس از چکیده می‌آید و اولین بخش از متن اصلی مقاله است؛ اما چون به‌نوعی خلاصه‌ای از کل محتوای مقاله را در بر دارد، معمولاً پس از تکمیل سایر بخش‌ها مثل مبانی نظری و توسعه فرضیه‌ها نوشته یا کامل می‌شود. مطابق بردبوری (۲۰۱۲)، استلوی (۲۰۱۷) و کینی (۲۰۱۹) و مطالعه و مذاقه مقدمه مقاله‌های چاپ‌شده در مجله‌های معتبر بین‌المللی، مقدمه استاندارد، از سه زیر بخش اصلی، مطابق شکل ۹ تشکیل شده است:

1. Knechel and Sharma

2. Introduction



شکل ۹. سه زیر بخش کلی مقدمه مقاله علمی

بنابراین، قبل از تشریح اجزای هر یک از این سه زیر بخش مقدمه، شایان ذکر است که مقدمه اغلب مقاله‌های داخلی، ناقص هستند و فاقد بیشتر اجزای ضروری یک مقدمه استاندارد هستند (بنی مهد و همکاران، ۱۳۹۵ الف؛ محمدرضایی، ۱۳۹۸). برای بررسی کامل مقدمه مقاله‌های معتبر پیشنهاد می‌شود به مقاله‌های نکل و شارما (۲۰۱۲) و فرجی و همکاران (۲۰۲۰)، مراجعه شود.

بیان مسئله پژوهش

پیش از تشریح اجزای بخش بیان مسئله پژوهش، لازم است تذکر داده شود که «مسئله پژوهش» با «بیان مسئله پژوهش» تفاوت دارد. در واقع، «مسئله پژوهش» یکی از اجزای «بیان مسئله پژوهش» محسوب می‌شود. بنا بر شکل ۱۰ بخش بیان مسئله شامل پنج زیر بخش به شرح زیر است: ۱) اهمیت مفهومی X و Y (اهمیت مسئله پژوهش برای مقررات گذاران)، ۲) مسئله پژوهش در مورد X و Y مفهومی، ۳) شکاف دانشی، ۴) ضرورت انجام پژوهش، و ۵) هدف یا سال پژوهش. در مقدمه پژوهش، «بیان مسئله» باید به گونه‌ای توسعه یابد که حتی اگر عنوان و سؤال پژوهش فاش نشود، خواننده بتواند با احتمال بالایی به مسئله یا هدف پژوهش پی ببرد یا آن را حدس بزند. به‌عنوان یک معیار، تلاش شود که حداکثر با سه پاراگراف ابتدایی در مقدمه، به سؤال یا هدف پژوهش دست یافت.



شکل ۱۰. اجزای ضروری بخش بیان مسئله

منبع: محمدرضایی (۱۴۰۲ الف، ۹۸)

اهمیت مسئله پژوهش: اهمیت مسئله پژوهش، حیاتی‌ترین پیش‌نیاز هر مطالعه علمی است. اهمیت مسئله پژوهش یعنی این که چرا پاسخ شما مهم است و برای چه کسی؟ چه کسانی به پاسخ شما توجه می‌کنند و چرا پاسخ شما باید برای آن‌ها مهم باشد؟ (کینی، ۲۰۱۹). دی‌فاند و ژانگ^۱ (۲۰۱۴) بیان می‌کنند که پژوهش‌های حسابداری در پاسخ به نگرانی‌های مقررات‌گذاران، انجام می‌شوند. به‌طور مثال، مقاله کاهان و همکاران (۲۰۲۱) اهمیت مسئله پژوهش خود را در مقدمه این‌گونه آورده‌اند «بحث‌های اخیر درباره تمرکز حرفه حسابرسی تحت سلطه چند موسسه حسابرسی بزرگ و مزایا و معایب این تمرکز (مانند کمیسیون اروپا^۲، ۲۰۰۹، ۲۰۱۰؛ مجلس اعیان بریتانیا^۳، ۲۰۱۰، ۲۰۱۱)، منجر به پژوهش‌های متعددی در زمینه تأثیر ادغام مؤسسات حسابرسی بر حق الزحمه و کیفیت حسابرسی شده است. در سال ۲۰۱۹، سازمان رقابت و بازار^۴ و مجلس عوام بریتانیا^۵ پیشنهادهایی برای اصلاح بازار حسابرسی و کاهش تمرکز چهار موسسه حسابرسی بزرگ ارائه دادند». برای توضیحات بیشتر و مشاهده مثال‌ها از مقاله‌های معتبر به صفحات ۱۰۳، ۱۰۷ محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.

مسئله پژوهش: در جست‌وجوی چه چیزی هستید؟ کینی (۲۰۱۹) اشاره می‌کند که پژوهشگران با شفاف‌سازی ایده‌های نظری یا سیاست‌محوری که در دنیای واقعی کاربرد دارد اعتبار علمی و پژوهشی خود را می‌سازند. بنابراین، ضروری است که دقیقاً بیان کنید «چه چیزی را می‌خواهید کشف کنید». برای مثال، کاهان، هی، و لی^۶ (۲۰۲۱) واکنش استراتژیک سایر مؤسسات حسابرسی بزرگ نسبت به حق الزحمه و کیفیت حسابرسی در پی ادغام مؤسسات را بررسی کرده‌اند. برای توضیحات بیشتر و مشاهده مثال‌ها از مقاله‌های معتبر به صفحات ۹۶ تا ۱۰۶، محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.

شکاف دانشی: شکاف‌های دانشی در ادبیات پژوهشی به قطعات گم‌شده یا اطلاعات ناکافی اشاره دارد. این موارد زمینه‌هایی هستند که به دلیل ناشناخته بودن، کمتر شناخته شدن، یا به‌روز نبودن، به تحقیقات بیشتری نیاز دارند. چو، کوان و کریشنان^۷ (۲۰۲۱) شکاف دانشی را این‌گونه بیان می‌کنند که «پژوهش‌های پیشین، بر نرخ‌شکنی در حسابرسی‌های نخستین تمرکز کرده‌اند؛ اما آثار منفی احتمالی این نرخ‌شکنی بر کیفیت حسابرسی در سال‌های آتی، چندان مطالعه نشده است». برای توضیحات بیشتر و مشاهده مثال‌ها از مقاله‌های معتبر به صفحه ۱۰۸، محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.

ضرورت پژوهش: چه عواملی موجب انجام این پژوهش شده است؟ چه تحولاتی در محیط پژوهشی رخ داده که پژوهشگر را به انجام این تحقیق ترغیب کرده است؟ محیط پژوهش دارای چه ویژگی‌های خاص و منحصر به فردی است؟ به‌طور خلاصه، چرا تصمیم به انجام این پژوهش در این مکان و زمان خاص گرفته‌اید؟ کاهان و همکاران (۲۰۲۱) ضرورت پژوهش خود را این‌گونه بیان کرده‌اند «ما بر روی چین تمرکز می‌کنیم که در آن ادغام‌ها در پیرامون سال ۲۰۱۳

1. DeFond and Zhang
2. European Commission
3. U.K. House of Lords
4. Competition & Markets Authority
5. U.K. House of Commons
6. Cahan, Hay and Li
7. Cho, Kwon and Krishnan

انجام شده است و دو موسسه حسابرسی محلی بزرگ ایجاد شدند که از نظر درآمد حسابرسی رقیب چهار موسسه بزرگ شدند. این ادغام‌های مؤسسات حسابرسی مربوط به ابتکار دولت برای ایجاد شرکت‌های حسابرسی محلی بزرگ‌تر و رقابتی‌تر بود که در سال ۲۰۰۶ کارسازی شد...». برای توضیحات بیشتر و مشاهده مثال‌ها از مقاله‌های معتبر به صفحه ۱۰۹، محمدرضایی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.

هدف پژوهش: خواننده مقاله باید با مرور بخش «بیان مسئله» در مقدمه، به هدف یا سؤال پژوهش هدایت شود. توضیح هدف پژوهش کار پیچیده‌ای نیست. نکته‌ای که باید مدنظر داشت این است که هدف پژوهش شما باید با عنوان و مسئله پژوهش در هماهنگی باشد. چو و همکاران (۲۰۲۱) هدف پژوهش را به صورت سوالی شامل: «اول این‌که آیا خدمات غیر حسابرسی و اهمیت اقتصادی صاحب کار به طور قابل توجهی با نرخ‌شکنی ارتباط دارد. دوم، این‌که آیا حسابرسان نرخ‌شکنی (تخفیف اولیه حق الزحمه) خود را در سال‌های بعدی جبران می‌کنند. سوم، آیا جبران نرخ‌شکنی، کیفیت حسابرسی‌های آتی را مخدوش می‌کند». برای توضیحات بیشتر و مشاهده مثال‌ها از مقاله‌های معتبر به صفحه ۱۱۰، محمدرضایی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.

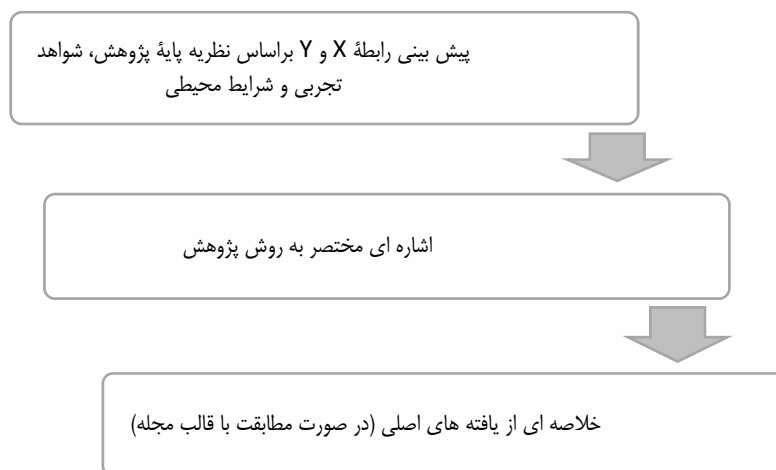
بسط بیان مسئله: بعد از این‌که پنج جزء تشکیل‌دهنده قسمت «بیان مسئله»، معرفی و با مثال‌هایی تشریح شدند، در مقدمه مقاله‌ها این پنج جزء باید در کنار هم و در قالب چند پاراگراف (ترجیحاً با کمترین تعداد پاراگراف) به صورت داستان پژوهشی، آورده شوند و خواننده باید از مطالعه بیان مسئله شما، این اجزاء را شناسایی کند. برای توضیحات بیشتر و مشاهده مثال‌ها از مقاله‌های معتبر به صفحه ۱۱۱، محمدرضایی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.

بایدها و نبایدها: آوردن پنج جزء مذکور در مقدمه، همان بایدها است. اغلب پژوهش‌های داخلی به اهمیت مسئله پژوهش، برای مقررات‌گذاران، سرمایه‌گذاران، فعالان حرفه و ... ایرانی نمی‌پردازند و بیشتر بر اهمیت موضوعی مسئله پژوهش که آن‌هم ترجمه مقدمه مقاله‌های خارجی است، تمرکز می‌کنند. همچنین، اغلب مسئله پژوهش، ضرورت پژوهش و شکاف دانشی را به طور مناسبی، برجسته نمی‌کنند. به طور کلی مطالبی که در قسمت بیان مسئله آورده می‌شوند و جزئی از اجزای ضروری بیان مسئله نیستند، کلاً مطالب زائد به شمار می‌آیند. در اغلب پژوهش‌های داخلی، پژوهشگران یک پاراگراف در مورد اهمیت و تشریح X مفهومی و یک پاراگراف در مورد اهمیت و تشریح Y مفهومی آورده‌اند. در حالی که ارتباط نظری مناسبی بین این X و Y مفهومی را برقرار نمی‌کنند. اغلب مطالب آورده شده ترجمه مقدمه مقاله‌های خارجی بیس هستند.

چگونگی پرداختن به مسئله پژوهش

این قسمت که معمولاً پس از بیان اهداف یا سؤال‌های پژوهش و قبل از قسمت دانش‌افزایی و دستاوردهای پژوهش آورده می‌شود. این بخش از مقدمه، معمولاً خلاصه‌ای از قسمت چارچوب نظری و بسط فرضیه، روش پژوهش و یافته‌های اصلی پژوهش است. مطابق شکل ۱۱ پژوهشگر به طور خلاصه یک بحث منطقی بر اساس نظریه پایه پژوهش یا شواهد تجربی مرتبط موجود انجام می‌دهد (به طور نظری رابطه بین X و Y مفهومی را پیش‌بینی می‌کند) و نهایتاً

فرضیه‌های پژوهش را به‌طور صریح یا ضمنی بیان می‌کند. همچنین، پژوهشگر در مورد نحوه آزمون فرضیه‌ها (در مورد روش پژوهش) بسیار خلاصه بحث می‌کند و یافته‌های اصلی پژوهش را نیز به‌طور موجز در این قسمت می‌آورد^۱.



شکل ۱۱. اجزای ضروری بخش چگونگی حل مسئله پژوهش

چنین بخشی در اکثر مقاله‌های معتبر خارجی ارائه شده است برای مثال نکل و شارما (۲۰۱۲) در صفحات ۸۶ و ۸۷ و دینگ و جیا^۲ (۲۰۱۲) در صفحه ۷۰. این در حالی است اغلب مقاله‌های چاپ‌شده در مجله‌های داخلی حسابداری به موضوع چگونگی حل مسئله یا سؤال پژوهش در مقدمه پژوهش نمی‌پردازند. چراکه تصور اغلب نویسندگان از مقدمه پژوهش، همان بیان مسئله است که آن را هم به شکل ناقص، روایت می‌کنند. برای توضیحات بیشتر و مشاهده مثال‌ها از مقاله‌های معتبر به صفحات ۸۹ تا ۹۵، محمدرضائی (۱۳۹۸) مراجعه شود.

دانش‌افزایی و دستاوردهای پژوهش

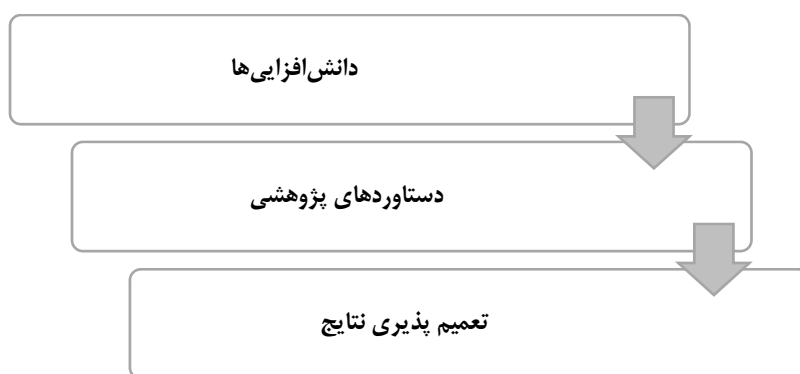
بر اساس رویکرد سه پاراگرافی کینی (۲۰۱۹)، پاسخ به سؤال «چرا» به دانش‌افزایی و دستاوردهای پژوهش، مرتبط است. برخی مواقع شما می‌توانید توضیح دهید که چرا دیگران تا حالا رابطه تجربی خاصی را آزمون نکرده‌اند؛ زیرا دیگران مزیت نظریه جدید شما، دسترسی به داده‌ها، یا طرح پژوهشی یا مهارت‌های تخمین شما را نداشته‌اند. برخی مواقع، به فکر کردن فراتر از زمینه خاص حسابداری در پاراگراف «چگونه» خودتان و تأمل در دستاوردهای مفهومی، نظری، مقررات‌گذاری و رفتاری گسترده‌تر پاراگراف «چه» خودتان، به‌منظور پرداختن به اهمیت «چرا»، نیاز دارید. آیا دانش‌افزایی بالقوه من، یا فراتر از دانش خاص حسابداری که مطالعه کرده‌ام، گذاشته است؟ ادمانز (۲۰۲۴) کمبود دانش‌افزایی را به‌وضوح در پنج مورد زیر تشخیص می‌دهد: (۱) نتایج به‌اندازه کافی نوآورانه نیستند؛ (۲) نتایج به‌اندازه

۱. شایان ذکر است که برخی مجله‌ها، در راهنمای نویسندگان خود به‌صراحت بیان می‌کنند که از آوردن خلاصه یافته‌های اصلی در قسمت مقدمه، خودداری کنید.

2. Ding and Jia

کافی مهم نیستند؛ (۳) نتایج به‌اندازه کافی قابل‌تعمیم نیستند؛ (۴) مقاله تنها یک‌سوی مسئله یا معادله توازن را موردبررسی قرار داده است، به‌این‌ترتیب که پژوهش تنها به یک جنبه از مسئله پرداخته و جوانب دیگر را نادیده گرفته است؛ و درنهایت (۵) مقاله فاقد فرضیه‌های روشن است، یعنی فرضیه‌های دقیق و قابل‌آزمایشی که مسیر تحقیقاتی را هدایت کنند، در پژوهش موجود نمی‌باشند.

ایونز و همکاران (۲۰۱۵) تأکید می‌کند که پژوهشگر به‌طور شفاف در مورد دانش‌افزایی یا دستاورد پژوهش خود بحث کند تا این‌که استنباط دانش‌افزایی‌ها یا دستاوردهای پژوهش را بر عهده خوانندگان مقاله بگذارد. مطابق شکل ۱۲ بخش دانش‌افزایی مقاله‌ها از سه زیربخش تشکیل شده است. البته زیربخش سوم (تعمیم‌پذیری نتایج)، فقط هنگام ارسال مقاله‌ها برای مجله‌های بین‌المللی، ضروری است.



شکل ۱۲. اجزای ضروری بخش دانش‌افزایی‌ها و دستاوردهای پژوهش

(محمدرضایی، ۱۴۰۲ الف، ۱۱۳)

اغلب مقاله‌های داخلی دانش‌افزایی‌ها و دستاوردهای پژوهش خود در مقدمه مقاله به‌طور مناسبی بیان نمی‌کنند. این در حالی است که پژوهش‌های قبلی در حوزه حسابداری مانند ایونز و همکاران (۲۰۱۵)، بردبوری (۲۰۱۲)، استلوی (۲۰۱۷) و ادمانز^۱ (۲۰۲۴) بر این باورند که نبود دانش‌افزایی‌ها و دستاوردهای پژوهشی بدیع یکی از مهم‌ترین دلایل رد مقاله‌ها توسط مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری است. برای توضیحات بیشتر و مشاهده مثال‌ها از مقاله‌های معتبر به صفحات ۱۱۳ تا ۱۱۶، محمدرضایی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.

مرور پیشینه

مرور پیشینه مقاله برای دستیابی به دو هدف اصلی انجام می‌شود: ۱) ارائه شواهد به‌عنوان پشتیبان نظریه پایه پژوهش یا ارائه شواهد مخالف آن به‌منظور کمک به گسترش فرضیه‌ها، و ۲) شناسایی و برجسته‌سازی شکاف‌های دانشی. نکته کلیدی این است که مرور پیشینه «باید» به‌صورت تحلیلی صورت گیرد، نه صرفاً توصیفی. مرور پیشینه توصیفی، که به ارائه صرف اطلاعات بدون تحلیل کافی می‌پردازد، به‌طور کامل اجتناب شود («نباید»).

۱. برای توضیحات بیشتر در مورد تفکیک بین دانش‌افزایی محسوس و دانش‌افزایی حاشیه‌ای یا نامحسوس، پیشنهاد می‌شود به مقاله‌های ایونز و همکاران (۲۰۱۵)، بردبوری (۲۰۱۲)، استلوی (۲۰۱۷) و ادمانز (۲۰۲۴) مراجعه کنید.

در رویکرد توصیفی، چکیده‌های مقاله‌های پیشین، به‌صورت بلوک‌بلوک و بدون هیچ ضابطه‌ای هرکدام به‌عنوان یک پاراگراف مستقل آورده می‌شوند و هیچ تحلیل انتقادی از ادبیات پژوهشی و برجسته‌کردن شکاف‌های دانشی، در کار نیست. اما در مرور پیشینه تحلیلی، پژوهشگر فقط به روایت توصیفی پیشینه پژوهش نمی‌پردازد، بلکه به‌طور هدفمند جریان پژوهشی را تحلیل و شکاف‌های دانشی موجود در ادبیات پژوهشی را برجسته و چرایی نیاز به پژوهش خود را توجیه می‌کند. در این رویکرد، پژوهشگر فقط ایده‌های اصلی یا نتایج اصلی حاصل از مطالعات پیشین و نه جزئیات هر مطالعه را مورد بحث قرار می‌دهد. رویکرد تحلیلی تنها رویکردی است که در مقاله‌ها از آن بهره برده می‌شود. همچنین از مرور پیشینه‌های غیر مرتبط با موضوع پژوهش، جداً پرهیز شود. برای توضیحات بیشتر و مشاهده مثال‌ها از مقاله‌های معتبر به فصل ۶ کتاب محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.

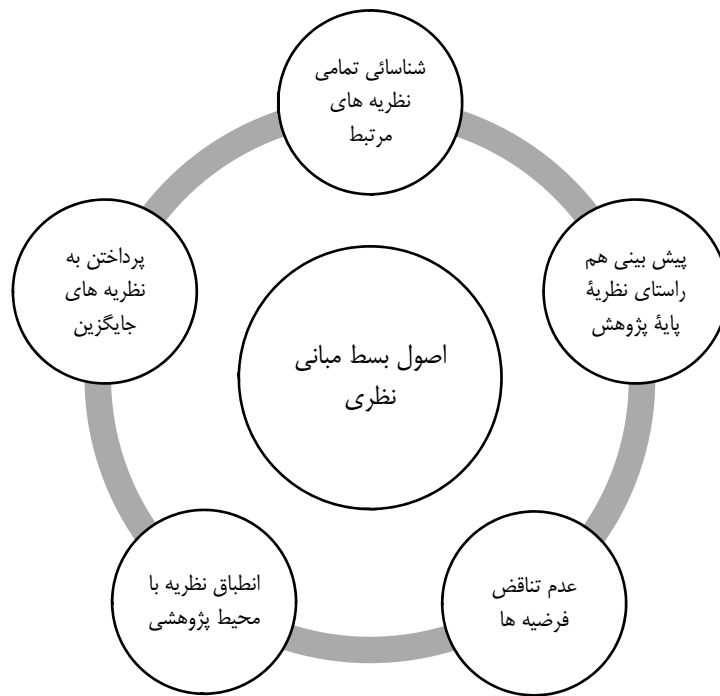
امروزه حدود نیمی از مقاله‌های چاپ‌شده در مجله‌های معتبر حسابداری در سطح بین‌الملل، برای اختصار، مرور پیشینه جداگانه‌ای نمی‌آورند. یعنی شما با مطالعه این مقاله‌های بخشی تحت عنوان مرور پیشینه مشاهده نمی‌کنید. البته نه اینکه این پژوهش‌ها مرور پیشینه را کنار گذاشته باشند، بلکه آن‌ها در خلال بسط فرضیه‌های پژوهش، پیشینه‌های مرتبطی که به پژوهشگر در بسط فرضیه کمک می‌کند (پیشینه‌هایی که مطابق یا مخالف نظریه پایه پژوهش هستند و برای پیش‌بینی رابطه بین X و Y مفهومی پژوهش، مناسب هستند) را مرور می‌کنند. از این‌گونه مقاله‌ها می‌توان به‌طور نمونه به چو و همکاران (۲۰۲۱)، فرجی و همکاران (۲۰۲۰)، اشاره کرد.

مبانی نظری و بسط فرضیه

مبانی نظری

آرمسترانگ، کپلر، سامونلز و تیلور^۱ (۲۰۲۲) اظهار می‌کنند که نظریه یک چارچوب برای پیش‌بینی و تفسیر هم‌بستگی‌ها فراهم می‌کند. بدون وجود نظریه، هم‌بستگی‌ها فاقد معنای اقتصادی خواهند بود. هرچند هم‌بستگی‌ها ممکن است از نظر آماری معنا داشته باشند، بدین معنا که دو متغیر باهم تغییر می‌کنند؛ اما برای تفسیر این تغییرات، به نظریه نیاز است. اگر نظریه نادیده گرفته شود، پژوهشگر ممکن است نتواند استنتاج‌های نادرست ناشی از هم‌بستگی‌های تصادفی و بی‌معنا را از استنتاج‌های علی جدا کند. ایوانز و همکاران (۲۰۱۵) اصول گسترش چارچوب نظری را در شکل ۱۳ توضیح داده‌اند و یک پرسش اساسی مطرح می‌کنند: آیا چارچوب نظری شما از نظر منطقی استوار و معتبر است؟ نظریه پایه پژوهش باید قادر به توضیح و پیش‌بینی مؤثر در محیط تحقیق باشد. انتخاب نظریه بر اساس نظریه به‌کاررفته در مقاله مبنا (بیس)، بدون در نظر گرفتن شرایط محیط پژوهش، می‌تواند گمراه‌کننده باشد. برای توضیحات بیشتر و مشاهده مثال‌ها از مقاله‌های معتبر به صفحات ۱۴۱ تا ۱۵۳، محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.

1. Armstrong, Kepler, Samuels and Taylor

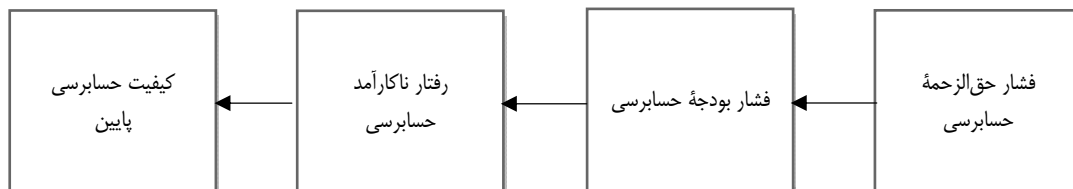


شکل ۱۳. اصول بسط مبانی نظری پژوهش

منبع: محمدرضایی (۱۴۰۲ الف، ۱۴۳)

بسط فرضیه

در روش علمی، برای پاسخ به سؤال پژوهش، فرضیه‌ها بر پایه نظام استدلال قیاسی شکل می‌گیرند. در این نظام، داده‌های ورودی شامل نظریه‌ها، شواهد تجربی پیشین، و چارچوب‌های مفهومی هستند که بر اساس قواعد منطقی پردازش شده و به صورت فرضیه تدوین می‌شوند (حصارزاده، ۱۴۰۱). در شکل ۱۴ الگوی بهره‌گیری از استدلال قیاسی در تبیین ارتباط بین فشار حق الزحمه حسابرسی (X) و کیفیت حسابرسی (Y)، آورده شده است. برای توضیحات بیشتر در این مورد به صفحات ۵۷ و ۶۰ حصارزاده (۱۴۰۱) و صفحات ۱۵۴ و ۱۵۵، محمدرضایی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود. برای توضیحات بیشتر در مورد نقشه مفاهیم و استخراج اجزای پل نظری بین متغیرها، به صفحات ۷۴ تا ۷۸ حصارزاده (۱۴۰۱) مراجعه شود.



شکل ۱۴. الگوی بهره‌گیری از استدلال قیاسی در تبیین ارتباط بین فشار حق الزحمه حسابرسی و کیفیت حسابرسی

منبع: محمدرضایی (۱۴۰۲ الف، ۱۵۵)

فرضیه‌های پژوهش باید به صورت جهت‌دار تدوین شوند، مگر آنکه شواهد نظری و تجربی متناقضی درباره رابطه بین X و Y وجود داشته باشد. همچنین، در مقاله‌های معتبر، تقسیم‌بندی به فرضیه‌های اصلی و فرعی به شکلی که در ایران معمول است، دیده نمی‌شود. به طور معمول در ایران، فرضیه‌های فرعی به اشتباه برای هر سنجه یا متغیر مفهومی X یا Y تدوین می‌شوند. این رویکرد نادرست است؛ زیرا تا قبل از بخش روش پژوهش، پژوهشگر صرفاً با X و Y به صورت مفهومی کار می‌کند و نه با سنجه‌های مختلف آن‌ها. برای توضیحات بیشتر در این مورد به صفحات ۱۶۳ تا ۱۶۹، محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.

- برای آشنایی با اصول بسط فرضیه تعدیلگر، به فصل ۳ و ۴ کتاب حصارزاده (۱۴۰۱) و صفحات ۱۵۶ تا ۱۶۰، محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.^۱
- برای آشنایی با اصول بسط فرضیه میانجی، به صفحات ۱۶۰ تا ۱۶۲، محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) مراجعه کنید.

در مقاله‌های حسابداری، پژوهشگران با ساختارهای متنوعی در بخش «مرور پیشینه و بسط فرضیه» روبه‌رو می‌شوند که این تنوع می‌تواند موجب سردرگمی شود. این اختلافات ناشی از عوامل گوناگونی است که بر انتخاب ساختار تأثیر می‌گذارد. این عوامل شامل تعداد X و Y مفهومی در پژوهش، استفاده از نظریات محدود یا متعدد برای مطالعه آن‌ها، گستردگی یا محدودیت شواهد تجربی درباره تأثیر X بر Y و همچنین محیط پژوهشی خاص یا قابل‌تعمیم (شبهت با کشورهای دیگر) هستند. بنابراین، انتخاب قالب مناسب برای این بخش به موضوع پژوهش، ادبیات پژوهش موجود و سلیقه و تجربه پژوهشگر بستگی دارد. برای آشنایی با قالب‌های مختلف بسط فرضیه به صفحات ۱۶۹ تا ۱۸۲، محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.^۲

روش پژوهش

نمونه

در پژوهش‌های آرشیوی حسابداری (محمدرضائی، ۱۴۰۲ الف، ۴۵ و ۴۶)، برای تعیین تعداد مشاهدات (شرکت - سال) جهت تحلیل نهایی، از فرایند غربالگری استفاده می‌شود که شامل حذف داده‌هایی است که با سایر مقاطع (شرکت‌ها) همگن نیستند. به دلیل عدم تجانس شرکت‌ها از نظر نوع فعالیت، نوع مالکیت، صنعت و سایر ویژگی‌ها، استفاده از روابط آماری برای تعیین حجم نمونه مناسب نیست. در این فرایند، پژوهشگر با حذف داده‌های ناقص یا غیر مرتبط (مانند حذف شرکت‌های صنعت مالی یا شرکت‌هایی که داده‌های مهمی مثل حق‌الزحمه حسابرسی در دسترس ندارند)، سعی می‌کند تا داده‌های نهایی همگن‌تری را برای تجزیه و تحلیل جمع‌آوری کند (بنی‌مهد و همکاران، ۱۳۹۵، ب). شکل ۱۵ نکاتی برای بسط نمونه پژوهش ارائه می‌دهد.

۱. به نظر می‌رسد پژوهش‌هایی که حتی در سال‌های اخیر منتشر شده‌اند، مانند حقدادی و گرکز (۱۴۰۳) و مشایخی، حسن‌زاده، سماوات و نظری (۱۴۰۲)، همچنان نیازمند توجه بیشتری به منابع ارزشمند فارسی موجود برای بسط و آزمون فرضیه‌های تعدیلگری هستند.

۲. بدری (۱۳۹۳) بیان می‌کند که ارائه مدل مفهومی - بیشتر به صورت شماتیک - در پژوهش‌های آرشیوی حسابداری، جایز نیست.

بایدها:

- بررسی محدوده مکانی و زمانی پژوهش؛
- توضیح روش گردآوری داده‌ها؛
- ارائه جدول مربوط به غربال‌گری داده‌ها؛
- اجتناب از اعمال محدودیت‌های ظاهری و غیرضروری؛
- دوری از سوگیری در انتخاب نمونه؛
- رعایت صداقت در جمع‌آوری داده‌ها؛
- حفظ تعداد زیاد مشاهدات پس از اعمال محدودیت‌ها؛
- شرح ویژگی‌های مهم مشاهدات؛
- به اشتراک‌گذاری داده‌های پژوهش.

نبایدها:

- در برخی مقاله‌های داخلی، بخش‌های مربوط به «نمونه» یا «گردآوری داده‌ها» به‌صورت دو یا حتی سه قسمت مجزا آورده می‌شوند. اما بررسی مقاله‌های معتبر خارجی نشان می‌دهد که تمام اطلاعات مربوط به نمونه و شیوه گردآوری داده‌ها در یک بخش به‌طور خلاصه ارائه می‌شود.
- از به‌کاررفته بردن اصطلاحاتی مانند «نمونه‌گیری»، «نمونه آماری»، «روش حذف سیستماتیک»، «روش حذف هدفمند»، و «نمونه‌گیری سیستماتیک» جداً خودداری شود (بدری، ۱۳۹۳)؛^۱
- پرهیز از اصرار بر متوازن کردن ساختار داده‌های تابلویی (پنل) با حذف شرکت‌هایی با مشاهدات ناقص (پنل نامتوازن هم‌مشکلی ندارد)؛
- پژوهش‌های آرشیوی چاپ‌شده در مجله‌های داخلی، باید از آوردن جملات کلیشه‌ای و تکراری در قسمت روش پژوهش، جداً خودداری کنند. برای مثال «این پژوهش از نوع مطالعات قیاسی و کمی بوده و پژوهشی شبه‌تجربی در حوزه پژوهش‌های اثباتی حسابداری و مبتنی بر اطلاعات واقعی است»، «روش پژوهش از نوع هم‌بستگی و توصیفی هست، روش‌های آماری مورد استفاده در این پژوهش، آمار استنباطی شامل آزمون تحلیل واریانس، آزمون ضریب رگرسیون به‌منظور آزمون فرضیه‌های پژوهشی است». درنهایت «با استفاده از نرم‌افزار Eviews6 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند». «از نرم‌افزار (مثلاً Eviews، ...)» برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است. بررسی مقاله‌های آرشیوی حسابداری چاپ‌شده در مجله‌های معتبر بین‌المللی نشان می‌دهد، چنین مطالبی در این‌گونه مقاله‌ها هرگز بیان نمی‌شود (بدری، ۱۳۹۳، ص ۱۱۲ و ۱۱۳).

مثال‌ها:

- برای توضیحات بیشتر در مورد «بایدها» و مطالعه مثال‌ها، به صفحات ۱۹۹ تا ۲۱۶، محمدرضایی (۱۴۰۲ الف)، مراجعه شود.

شکل ۱۵. نکاتی برای بسط قسمت نمونه پژوهش

۱. اصرار به نمونه‌گیری از مشاهدات حاصل از به‌کارگیری از فرایند غربالگری با این پیش‌فرض که اگر نمونه‌گیری انجام نشود، نمی‌توان از آمار استنباطی بهره برد، پیش‌فرض نادرستی است (افلاطونی، ۱۴۰۱).

تصریح مدل پژوهش

وایتد، اسوانکوئست، شیپمن و مون^۱ (۲۰۲۲) بیان می‌کنند که طرح‌های پژوهشی مبتنی بر رگرسیون، اکنون بر ادبیات حسابداری، غالب هستند. در دهه ۱۹۸۰، کمتر از ۲۰ درصد از مقاله‌های منتشر شده از طرح‌های پژوهشی مبتنی بر رگرسیون استفاده می‌کردند. از سال ۱۹۹۰، فراوانی این نوع تحلیل به‌طور مستمر افزایش یافته و به ۷۸ درصد در سال ۲۰۲۰ رسیده است.^۲ همچنین، تعداد متغیرهای کنترلی از سال ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۰ به‌طور متوسط بین چهار تا شش بوده است. از سال ۲۰۰۰، این تعداد به‌طور پیوسته افزایش یافته است و در سال ۲۰۲۰ به ۱۶ متغیر در یک مدل رگرسیونی رسیده است. شکل ۱۶ نکاتی برای بسط قسمت تصریح مدل، ارائه می‌دهد.

تصریح مدل:

وولدریج^۳ (۲۰۱۰: ۳) بیان می‌کند که «تصمیم‌گیری در مورد لیست کنترل‌های مناسب ساده نیست و استفاده از کنترل‌های متفاوت می‌تواند به نتایج متفاوتی در مورد یک رابطه علی منجر شود». مطابق وایتد و همکاران (۲۰۲۲) سه رویکرد برای تصریح مدل رگرسیونی وجود دارد شامل رویکردهای «سینک آشپزخانه»^۴، «پیروی از پژوهش‌های قبلی»^۵ و «نمودار علی»^۶.

- رویکرد «سینک آشپزخانه» شامل گردآوری متغیرهای کنترلی از مطالعات مختلف است و به‌طور کلی یک مدل پیچیده با مجموعه گسترده‌ای از متغیرهای کنترلی را ارائه می‌دهد (وایتد و همکاران، ۲۰۲۲).
- رویکرد «پیروی از پژوهش‌های قبلی» غالباً شامل انتخاب مدلی از ادبیات قبلی است که برای بررسی رابطه بین یک متغیر مستقل متفاوت (X) و یک متغیر وابسته مشابه یا یکسان (Y) به کار می‌رود. این رویکرد در صورتی معتبر است که مطالعه قبلی مدل خود را به‌درستی تنظیم کرده باشد و عوامل مشترک X و Y در هر دو مطالعه یکسان باشند (وایتد و همکاران، ۲۰۲۲).
- با این حال، بدون در نظر گرفتن ملاحظات نظری دقیق، هر دو رویکرد می‌توانند شامل متغیرهای کنترلی شوند که تفسیر علی مدل را مختل کرده یا نبود متغیرهای مهم را با کنترل‌های غیرضروری پنهان کنند (وایتد و همکاران، ۲۰۲۲).
- برای کمک به ساخت مدل‌های علی به‌خوبی تعریف‌شده، پژوهشگر باید سؤال پژوهش خود را از دیدگاه نمودارهای علی بررسی کند (پیرل^۷، ۱۹۹۵). این نمودارها به پژوهشگر کمک می‌کنند تا منابع سوگیری ناشی از متغیرهای محذوف هم‌بسته را شناسایی کرده و مدل را به‌درستی تنظیم کند (وایتد و همکاران، ۲۰۲۲). برای توضیحات بیشتر در مورد تصریح مدل، به صفحات ۲۶۱ تا ۲۶۶، محمدرضائی (۱۴۰۲ الف)، مراجعه شود.

متغیرهای هدف پژوهش:

متغیرهای هدف، متغیرهایی هستند که پژوهشگر به دنبال مطالعه آن‌ها است. بسته به هدف پژوهش، متغیرهای وابسته، مستقل، تعدیلگر و میانجی، متغیرهای هدف هستند. در ادامه پیشنهادهای مهم در مورد متغیرهای هدف در تصریح مدل رگرسیونی:

1. Whited, Swanquist, Shipman and Moon

۲. در سه مجله برتر کمی دنیا شامل The Accounting Review, Journal of Accounting Research, Journal of Accounting and Economics

3. Wooldridge

4. kitchen sink

5. Determinants models from prior literature

6. Causal diagram

7. Pearl

- استفاده از چندین معیار برای سازه‌های مفهومی اصلی؛
- توضیح و تحلیل خطای اندازه‌گیری در متغیرهای اصلی؛
- اجتناب از استفاده از معیارهایی که مبتنی بر کارایی بازار سرمایه هستند؛
- پرهیز از اندازه‌گیری نادرست یا غیرواقعی سازه‌های مفهومی؛
- تعریف دقیق و توضیح معیارهای انتخاب‌شده برای متغیرهای اصلی؛
- تخمین صحیح و دقیق مدل‌های مرتبط با متغیرهای اصلی؛
- توجه ویژه به چالش چسبندگی و واریانس اندک در متغیرهای اصلی پژوهش.

برای توضیحات بیشتر در مورد متغیرهای هدف، به فصل نهم کتاب محمدرضایی (۱۴۰۲ الف) و به‌ویژه «منابع خطای اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش» صفحات ۲۳۷ تا ۲۴۴ و «پیشنهادها برای کاهش خطای اندازه‌گیری متغیرهای اصلی» صفحات ۲۵۳ و ۲۵۴، محمدرضایی (۱۴۰۲ الف)، مراجعه شود.

متغیرهای کنترلی:

متغیرهای کنترلی در دودسته کلی قرار می‌گیرند، متغیرهای کنترلی «خوب» و «بد»، که متغیرهای کنترلی خوب باید در مدل گنجانده شوند و متغیرهای کنترلی بد، نباید در مدل آورده شوند. متغیرهای هم‌بسته^۴ (متغیرهای کنترلی خوب) دارای سازه‌هایی هستند که باعث تغییر در هر دو X و Y می‌شوند. عدم گنجاندن متغیرهای هم‌بسته در مدل رگرسیونی منجر به برآوردهای سوگیرانه از اثر علی X بر Y (یعنی سوگیری متغیرهای محذوف هم‌بسته) می‌شود. با این حال، گنجاندن متغیرهای کنترلی (Z) که (۱) پیامد X یا Y هستند (متغیرهای برخورددهنده^۵)، (۲) همان ساختار X یا Y را دارند (متغیرهای سازه همسان^۶)، یا (۳) در غیر این صورت از نظر مکانیکی با X یا Y مرتبط هستند، می‌توانند تفسیر علی مدل را مخدوش کنند. اگر متغیر کنترلی یکی از این سه ویژگی را داشته باشد، به‌عنوان متغیر کنترلی «بد» در نظر گرفته می‌شود. به‌طور کلی، اگر یک متغیر کنترلی بالقوه بعد از متغیر مستقل تعیین شود، پژوهشگر باید به‌طور جدی مناسب بودن آن را در مدل بررسی کند. در ادامه پیشنهادهای مهم در مورد متغیرهای کنترلی در تصریح مدل رگرسیونی آورده شده است:

- در صورتی که امکان بسط مدل بر اساس نمودار علی را ندارید، مدل رگرسیونی را بر اساس پژوهش‌های معتبری که X و Y آن‌ها با شما یکسان هست، بسط دهید؛ در این صورت به نکات زیر توجه شود:
- توضیح دلایل حذف برخی از متغیرهای کنترلی؛
- وارد کردن متغیرهای کنترلی مناسب بر اساس ویژگی‌های محیطی و شرایط خاص؛
- اجتناب از سوگیری ناشی از متغیرهای محذوف هم‌بسته؛
- پرهیز از شائبه اثرات سرکوبگری متغیرهای کنترلی؛
- ارائه تعریف دقیق و روشن از نحوه اندازه‌گیری متغیرهای کنترلی؛
- انجام اندازه‌گیری دقیق و صحیح برای متغیرهای کنترلی؛
- توضیح روابط بین متغیرهای کنترلی و متغیرهای وابسته و مستقل؛
- نیازی به این باور نیست که برای استفاده از رگرسیون، متغیرها باید حتماً هم‌بستگی معناداری داشته باشند (افلاطونی، ۱۴۰۱).

۱. محمدرضایی و فرجی (۱۳۹۸)، معیارهای سنجش کیفیت حسابرسی در ایران را از منظر میزان خطای اندازه‌گیری مورد نقد و تحلیل قرار داده‌اند. این موضوع می‌تواند در پژوهش‌های پرشمار مرتبط با کیفیت حسابرسی مورد توجه قرار گیرد.
۲. این مطلب توسط بنی مهد و همکاران (۱۳۹۵، الف) نیز برجسته شده است.
۳. این مطلب توسط بنی مهد و همکاران (۱۳۹۵، الف) نیز تذکر داده شده است.
۴. وایت و همکاران (۲۰۲۲) از اصطلاح **confounder** (مخدوش‌کننده) برای بیان متغیرهای هم‌بسته، بهره برده‌اند.

5. Colliders

6. Same construct controls

برای توضیحات بیشتر در مورد متغیرهای کنترلی، پیشنهاد می‌شود فصل ۱۰ کتاب محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) مطالعه شود. برای مطالعه یک مثال واقعی در مورد بسط مدل رگرسیونی بر اساس تحلیل علی، به صفحات ۲۹۲ تا ۲۹۸، محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) مراجعه شود.

اثرات ثابت:

اثرات ثابت ابزاری^۱ بسیار کارآمد هستند؛ زیرا به ما این امکان را می‌دهند که عوامل مخدوش‌کننده‌ای که مشاهده نمی‌شوند یا به‌سختی قابل مشاهده‌اند (مانند متغیرهای هم‌بسته)، کنترل یا تصحیح کنیم. به‌عبارت‌دیگر، ما قادر خواهیم بود که توضیحات جایگزین را رد کنیم، حتی اگر داده‌ها یا معیارهای مناسب برای آن‌ها در اختیار نداشته باشیم. با این حال، این موضوع که آیا لزوماً ساختار اثرات ثابت با ابعاد بالا (مثلاً اثرات ثابت در سطح شرکت) بهتر عمل می‌کند، هنوز مشخص نیست. به همین دلیل، گنجاندن اثرات ثابت و ساختارهای مختلف آن باید با درک و شناخت دقیق از نیازهای مدل و طرح پژوهشی انجام شود.

هنگامی که اثرات ثابت در سطح شرکت وارد مدل می‌شود، این اثرات قادرند تأثیر متغیرهای محذوف هم‌بسته‌ای که برای هر شرکت در طول زمان ثابت هستند، کنترل کنند یا به‌عبارت‌دیگر خنثی کنند. با این حال، همچنان تهدیدی به نام «متغیرهای محذوف با تغییرات درون‌شرکتی» وجود دارد. این متغیرها برای هر شرکت در طول زمان ثابت نیستند و می‌توانند بر نتایج مدل تأثیر بگذارند. به‌طور خاص، طبق تحقیقات آرمسترانگ و همکاران (۲۰۲۲) و وایتند و همکاران (۲۰۲۲)، ساختار اثرات ثابت با ابعاد بالا (اثرات ثابت در سطح شرکت) ممکن است وضعیت را پیچیده‌تر کند.

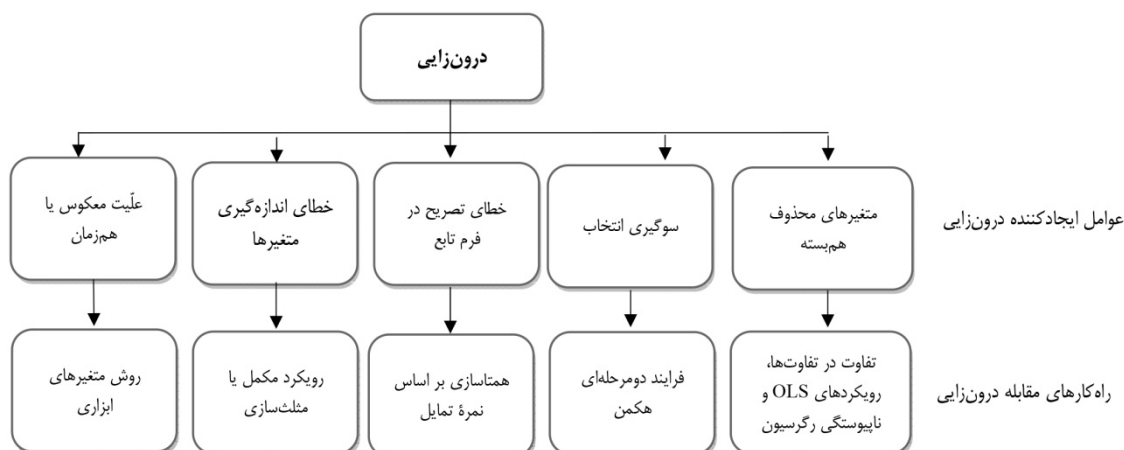
– یکی از پیشنهادها کم‌خطر برای کنترل اثرات ثابت، استفاده از اثرات ثابت در سطح سال و صنعت در مدل‌های رگرسیونی است (بنی‌مهد و همکاران، ۱۳۹۵ الف؛ محمدرضائی، ۱۳۹۷). در آزمون‌های اضافی، زمانی که پژوهشگر متوجه شود که متغیر مستقل در طول دوره تحقیق برای هر شرکت ثابت نیست، می‌تواند اثرات ثابت در سطح شرکت را جایگزین اثرات ثابت در سطح صنعت کند. با این حال، در این شرایط نیز باید به‌دقت عامل تورم واریانس (هم‌خطی) و میزان تغییرات جذب‌شده توسط اثرات ثابت را مورد بررسی قرار داد.

– برای توضیحات بیشتر در خصوص به‌کارگیری ساختارهای مختلف اثرات ثابت و پرهیز از تبدیل اثرات ثابت به متغیر کنترلی بد، پیشنهاد می‌شود به صفحات ۲۸۰ تا ۲۸۲ و صفحات ۳۰۴ تا ۳۱۴، محمدرضائی (۱۴۰۲ الف)، مراجعه کنید.

درون‌زایی:

استوک و واتسون (۲۰۰۳) به بررسی مسائلی مانند «درون‌زایی» پرداخته‌اند که معمولاً شامل مشکلاتی مانند متغیرهای محذوف خاص، علیت معکوس و علیت هم‌زمانی می‌شود. همه این موارد می‌توانند به‌عنوان اشکالی از متغیرهای محذوف هم‌بسته در نظر گرفته شوند که موجب سوگیری در استنتاج‌های علی می‌شوند. برای پژوهشگرانی که به دنبال دریافت استنتاج‌های صحیح از تأثیر یک متغیر (X) بر دیگری (Y) هستند، مهم است که مسئله درون‌زایی را رفع کنند. با توجه به این‌که اغلب تیمارها (متغیرهای مستقل) در پژوهش‌های حسابداری دارای «سویۀ خودانتخابی» هستند یا به‌طور غیر تصادفی تخصیص داده می‌شوند (مانند، پاداش مدیریت، سازوکارهای حاکمیت شرکتی، انتخاب افشای اطلاعات)، مسئله درون‌زایی شایع است و بدون رفع این مشکل، فرصتی برای انتشار در مجله‌های معتبر حسابداری وجود ندارد (آرمسترانگ و همکاران، ۲۰۲۲؛ ادمانز، ۲۰۲۴). با این حال دلایل ایجادکننده مسئله درون‌زایی در پژوهش‌های آرشیوی حسابداری در شکل ۱۷ آورده شده است. برای توضیحات بیشتر در مورد مسئله درون‌زایی، کتاب محمدرضائی (۱۴۰۲ ب)، مراجعه شود.

شکل ۱۶. نکاتی برای بسط قسمت تصریح مدل



شکل ۱۷. عوامل ایجادکننده مسئله درون‌زایی و راه‌کارهای مقابله با آن

منبع: محمدرضایی (۱۴۰۲، ب، ۱۴)

نتایج پژوهش

آماره‌های توصیفی

آمار توصیفی شامل مجموعه روش‌هایی است که برای جمع‌آوری، خلاصه کردن، طبقه‌بندی و توصیف حقایق عددی به کار می‌رود. شکل ۱۸ نکاتی برای بسط قسمت آماره‌های توصیفی ارائه می‌دهد.

بایدها:

- قبل از استخراج و گزارش آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش، برای کاهش پراکندگی داده‌ها و نقش داده‌های پرت، پیشنهاد می‌شود متغیرهای پیوسته از راه‌کارهایی همانند همگن‌سازی داده‌ها، حذف (برای مقادیر پرت) و وینزوری کردن بهره برد؛
- آماره‌هایی مانند میانگین، میانه، انحراف معیار، بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین برای تمام متغیرهای پژوهش (کمی و کیفی) ارائه شود. تفکیک آماره‌های توصیفی مرتبط با متغیرهای کمی و کیفی در پژوهش‌های فارسی، با رویکرد تحقیقات معتبر همخوانی ندارد و بیان صرف فراوانی برای متغیرهای کیفی، نمی‌تواند اطلاعات درخوری را برای مخاطب فراهم آورد؛
- آماره‌هایی مانند میانگین، میانه، انحراف معیار، بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین برای تمام متغیرهای پژوهش (پیوسته و گسسته) بررسی شوند و اطمینان حاصل شود که این آماره‌ها منطقی هستند و انحراف معیار بالایی ندارند؛
- آماره‌های توصیفی مرتبط با متغیرهای وابسته و مستقل، حتماً باید مورد بررسی، تفسیر و با آماره‌های توصیفی پژوهش‌های پیشین از محیط پژوهشی و مقاله‌های خارجی مورد مطابقت قرار گیرند؛
- آماره‌های توصیفی غیرعادی متغیرهای کنترلی بررسی و تفسیر شوند؛
- زمانی که یکی از متغیرهای اصلی پژوهش (متغیرهای وابسته یا مستقل) دارای ویژگی خاص یا نیاز به تحلیل توصیفی

- بیشتر برای درک بهتر خوانندگان و داوران مقاله‌ها باشد، ارائه چنین تحلیلی ضروری است؛
- پیشنهاد می‌شود تحلیل توصیفی پارامتری و ناپارامتری ارائه شود؛
 - هم‌خطی دوبه‌دو بالا (هم‌خطی بهتر است کمتر از ۶۰ درصد باشد) بین متغیرهای پژوهش بر اساس ماتریس هم‌بستگی و آزمون هم‌خطی (VIF)، گزارش شوند؛
- مثال‌ها:**
- برای توضیحات بیشتر در مورد «بایدها» و مطالعه مثال‌ها، به فصل ۱۴ کتاب محمدرضائی (۱۴۰۲ الف)، مراجعه شود.

شکل ۱۸. نکاتی برای بسط قسمت آماره‌های توصیفی

نتایج آزمون فرضیه‌ها

آمار تحلیلی شامل گزارش نتایج حاصل از برآورد مدل‌های رگرسیونی چند متغیره برای آزمون فرضیه‌هاست که این نتایج باید تفسیر شوند. شکل ۱۹ نکاتی برای بسط قسمت نتایج آزمون فرضیه‌ها را نشان می‌دهد.

- پیش‌آزمون‌ها:**
- از اجرای مکانیکی ابزارهای آماری و سنجی بدون توجه به برقراری مفروضات موردنیاز جهت به‌کارگیری آن ابزارها، پرهیز شود (افلاطونی، ۱۴۰۱). به‌عنوان نمونه، از انجام مکانیکی آزمون‌های چاو و هاسمن برای تعیین نوع اثرات ثابت، خودداری گرد و مطابق محمدرضائی (۱۴۰۲ الف، ۳۰۸-۳۱۸) نوع اثرات ثابت و ساختارهای متناسب با آن بر اساس تحلیل، انتخاب شود؛
 - پرهیز از آزمون و ارائه نتایج بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش (افلاطونی، ۱۴۰۱) زمانی که تعداد مشاهدات زیاد است و پرهیز از نرمال‌سازی متغیرها با تبدیل‌های مختلف (مانند تبدیل جانسون)؛
 - پرهیز از آزمون و ارائه نتایج بررسی پایایی و هم‌انباشتگی متغیرهای پژوهش با توجه به محدود بودن دوره زمانی در پژوهش‌های حسابداری (افلاطونی، ۱۴۰۱).
- نتایج آزمون فرضیه:**
- بایدها:**
- ارائه جدول نتایج برآورد رگرسیون برای هر فرضیه، (برای کنترل اثرات سرکوبگری متغیرهای کنترلی، مدل یک‌بار بدون متغیرهای کنترلی و تنها با کنترل اثرات ثابت و متغیر مستقل بر متغیر وابسته، تخمین و نتایج گزارش شود)؛
 - ارائه تفاسیر مناسب در مورد نتایج آزمون هر یک از فرضیه‌ها (تفسیر نتایج بر اساس نظریه پایه پژوهش و مقایسه با نتایج پژوهش‌های پیشین مرتبط)؛
 - طی دهه گذشته، یکی از مفاهیم مهمی که علاوه بر معناداری آماری در پژوهش‌های تجربی به آن توجه شده، معناداری

۱. تحلیل پارامتری و ناپارامتری زمانی قابل انجام هستند که امکان تقسیم نمونه به حداقل دو گروه وجود داشته باشد. این تقسیم‌بندی باید بر اساس متغیرهای وابسته یا مستقل صورت گیرد. تحلیل پارامتری، که اغلب با استفاده از آزمون تی (t-test) انجام می‌شود، برای متغیرهای پیوسته کاربرد دارد و تفاوت میانگین‌های دو گروه مختلف را مقایسه می‌کند. از سوی دیگر، تحلیل ناپارامتری، مانند آزمون کای دو (chi-square)، برای متغیرهای گسسته یا دسته‌بندی شده به کار می‌رود و فراوانی هر یک از مقادیر یا وضعیت‌ها را برای هر گروه مشخص می‌کند. هدف اصلی از انجام این تحلیل‌ها، ارائه جزئیات و اطلاعات دقیق در مورد ویژگی‌های مشاهدات و مقایسه ویژگی‌های مختلف در گروه‌ها است.

اقتصادی است. این مفهوم دو جنبه کیفی و کمی دارد. به این معنا که صرفاً معناداری آماری رابطه‌ای بین دو متغیر نمی‌تواند تضمین‌کننده واقعی بودن آن رابطه در دنیای عملی باشد. بنابراین، قبل از تجزیه و تحلیل آماری یک رابطه، باید اطمینان حاصل کرد و با دلایل نظری نشان داد که این رابطه دارای پشتوانه‌ای نظری استوار است. جنبه کمی معناداری اقتصادی که در این بحث مطرح است، میزان تأثیرگذاری متغیر مورد بررسی را نشان می‌دهد. در این راستا، میتون (۲۰۲۲) روش‌های مختلفی را برای محاسبه معناداری اقتصادی مرور و تحلیل کرده است (حصارزاده، ۱۴۰۱، ۲۶۰-۲۶۶). با این حال، در این پژوهش از روشی که وایتند و همکاران (۲۰۲۲) پیشنهاد کرده‌اند استفاده می‌شود، که شامل عدد نپر (۲۰۷۱۸۲۸) به توان ضریب متغیر مورد آزمون و سپس کسر عدد یک از نتیجه حاصل است (محمدرضایی، ۱۴۰۲ الف، ۲۶۹).

– بحث خلاصه در مورد نتایج متغیرهای کنترلی معنادار؛

نبایدها:

از ارائه توضیحاتی به شرح زیر در قسمت تحلیل نتایج آزمون فرضیه‌ها جداً پرهیز شود:

– همان طوری که در جدول شماره ... مشاهده می‌شود، با توجه به مقدار آماره $F(10/17)$ و سطح معناداری مربوط به آن (۰/۰۰۰) مدل برازش شده در سطح اطمینان ۹۹٪ معنادار است. با توجه به ضریب تعیین تعدیل شده مدل برازش شده، می‌توان ادعا نمود که حدود ۶۷٪ از تغییرات بازده غیرعادی آتی سهام شرکت توسط متغیرهای مدل توضیح داده می‌شود. همچنین آماره دوربین واتسون (۱/۹۹) بین مقدار ۱/۵ تا ۲/۵ است که استقلال مشاهدات را نشان می‌دهد.»

مثال‌ها:

– برای توضیحات بیشتر در مورد «نبایدها» و مطالعه مثال‌ها، به صفحات ۴۱۶ تا ۴۲۴، محمدرضایی (۱۴۰۲ الف)، مراجعه شود.
 – برای نحوه آزمون و تفسیر فرضیه‌های تعدیلگری، به صفحات ۴۲۴ تا ۴۳۴ محمدرضایی (۱۴۰۲ الف) و حصارزاده (۱۴۰۱)، مراجعه شود.
 – برای نحوه آزمون و تفسیر فرضیه‌های میانجی، به صفحات ۴۳۵ تا ۴۳۹ محمدرضایی (۱۴۰۲ الف)، مراجعه شود.

پس‌آزمون‌ها:

اگر مفروضات استاندارد تخمین‌زن حداقل مربعات معمولی برقرار باشند، می‌توان از این تخمین‌زن برای استنتاج علی استفاده کرد و β را می‌توان به‌عنوان یک اثر علی تفسیر کرد (استوک و واتسون^۱، ۲۰۰۳؛ انگریست و پیشک^۲، ۲۰۰۸؛ آرمسترانگ و همکاران، ۲۰۲۲). بنابراین، برای این که تخمین‌زننده پارامترهای مدل، دارای حداقل واریانس بوده و بدون تورش باشند، یک‌سری فروض بر رگرسیون اعمال می‌شود که به فروض کلاسیک رگرسیون، شهرت دارند. در ادامه، راه‌کارهای ساده و رایج برای رفع نگرانی در مورد احتمال برقرار نبودن این فروض در پژوهش‌های معتبر حسابداری، ارائه می‌شود.

فرض اول، صفر بودن میانگین خطاها: با توجه به این که در پژوهش‌های حسابداری، اغلب عرض از مبدأ در مدل‌های رگرسیونی گنجانده می‌شود، مشاهدات و تجربیات نویسنده نشان می‌دهد که میانگین خطاها، در پژوهش‌های حسابداری، به احتمال بالایی به صفر میل می‌کند (افلاطونی، ۱۴۰۱). بنابراین، نیاز به انجام هیچ آزمونی و گزارش نتایج آن در مورد این فرض نیست.

فرض دوم و سوم، عدم وجود ناهمسانی واریانس و خودهم‌بستگی: نیازی به انجام هیچ آزمون تشخیصی نیست. برای رفع این مشکل، همانند مقاله‌های چاپ شده در مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری، مدل خود را با خطاهای استاندارد اصلاح شده بابت ناهمسانی واریانس و خودهم‌بستگی خوشه‌بندی شده^۳ در سطح شرکت، برآورد کنید.

فرض چهارم، عدم وجود هم‌بستگی بین خطاها و متغیرهای توضیحی: فرض کلاسیک چهارم رگرسیون بیان می‌کند که

متغیرهای توضیحی مدل، با جمله خطا، همبستگی معناداری ندارند. با توجه به این که اغلب، متغیرهای مستقل در پژوهش‌های حسابداری، برون‌زا نیستند، یا به دلیل سوگیری انتخاب، علیت معکوس یا مشکلات تصریح مناسب مدل مانند متغیرهای محذوف هم‌بسته، مشکل درون‌زایی، یکی از مشکلات حاد در پژوهش‌های آرشویی حسابداری است (لارکر و روستکس^۱، ۲۰۱۰؛ آرمسترانگ و همکاران، ۲۰۲۲). این مشکل در بیشتر پژوهش‌های داخلی، مورد توجه قرار نمی‌گیرد (بنی‌مهد و همکاران، ۱۳۹۵ الف) و این یکی از مهم‌ترین ضعف‌های پژوهش‌های داخلی در رشته حسابداری است. برای توضیحات بیشتر در مورد درون‌زایی متغیرهای پژوهش به کتاب «روش‌های پیشرفته در پژوهش‌های تجربی حسابداری»، محمدرضائی (۱۴۰۲، ب) مراجعه شود.

فرض پنجم، توزیع آماری نرمال جمله خطا: همان‌طوری که باوم^۲ (۲۰۰۶) بیان می‌کند با داشتن چند صد مشاهده می‌توان نسبت به برقرار نبودن این فرض کلاسیک نگران نبود. با توجه به این که تعداد مشاهدات پژوهش‌های حسابداری چاپ‌شده در مجله‌های معتبر بین‌المللی، اغلب بیش از ۱۰۰۰ مشاهده است؛ آزمون نرمال بودن توزیع خطای مدل رگرسیون در این گونه مقاله‌ها مشاهده نمی‌شود. زمانی که سایر فروض کلاسیک برقرار و حجم مشاهدات بالا باشد، ضرایب رگرسیون از دو ویژگی حداقل واریانس و کارایی، برخوردارند و عدم برقراری این فرض، نتایج برآورد را خدشه‌دار نمی‌کند. بنابراین نیازی به آزمون و گزارش نتایج نرمال بودن توزیع جمله خطای مدل رگرسیونی، نیست (افلاطونی، ۱۴۰۱).

برای توضیحات بیشتر به صفحات ۳۱۷ تا ۳۲۲ محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) و به منابع اقتصادسنجی در دسترس مانند افلاطونی (۱۴۰۱)، مراجعه کنید.

شکل ۱۹. نکاتی برای بسط قسمت نتایج آزمون فرضیه‌ها

آزمون‌های حساسیت

گرچه آزمون‌های حساسیت و اضافی بخش ضروری و جدایی‌ناپذیری از تحقیقات آرشویی محسوب می‌شوند، در مطالعات داخلی به‌طور قابل توجهی نادیده گرفته شده‌اند (بنی‌مهد و همکاران، ۱۳۹۵ الف؛ محمدرضائی، ۱۳۹۷). بر اساس گفته‌های لئوز^۳ (۲۰۲۲) و آرمسترانگ و همکاران (۲۰۲۲)، پژوهشگران باید از نظریه و دانش محیط پژوهشی خود استفاده کنند و با بهره‌گیری از انواع آزمون‌ها و طرح‌های مختلف، و همچنین روش مثلث‌سازی، توضیحات نظریه‌های رقیب را رد کنند. بیشتر این تلاش‌ها در قالب آزمون‌های حساسیت و اضافی صورت می‌گیرد. شکل ۲۰ نکاتی برای بسط قسمت آزمون‌های حساسیت ارائه می‌دهد.

آزمون‌های حساسیت و اضافی را می‌توان در چند زیرگروه کلی دسته‌بندی کرد.

رد توضیحات جایگزین:

- آزمون هم‌راستایی نظریه‌ها با نظریه پایه پژوهش؛
- آزمون تضاد نظریه‌ها با نظریه پایه پژوهش؛
- آزمون قابلیت اعمال نظریه پایه پژوهش برای تمام بازیگران اصلی؛
- رد توضیحات جایگزین ناشی از هم‌زمانی رویدادها؛
- تحلیل مکانیزم‌های زیربنایی.

مثلث‌سازی معیارهای تجربی:

- آزمون حساسیت با استفاده از تعریف‌های جایگزین برای متغیرهای وابسته؛

1. Larcker and Rusticus
2. Baum
3. Leuz

- آزمون حساسیت با استفاده از تعریف‌های جایگزین برای متغیرهای مستقل؛
- آزمون حساسیت با به‌کارگیری تعریف‌های مختلف برای برخی متغیرهای کنترلی؛

مثلث‌سازی بر اساس تصریح مدل و طرح:

- تخمین ساختارهای متفاوت برای اثرات ثابت؛
- اضافه کردن متغیرهای کنترلی جدید به مدل؛
- کنترل سوگیری در انتخاب نمونه؛
- آزمون فرضیه‌ها با اندازه‌های مختلف نمونه؛

مثلث‌سازی بر اساس منابع داده:

- به‌کارگیری شواهد میدانی؛
- سایر آزمون‌های حساسیت و اضافی؛

مثال‌ها:

برای توضیحات دقیق‌تر و مثال‌ها از مقاله‌های حسابداری، به فصل هفتم کتاب «روش‌های پیشرفته در پژوهش‌های تجربی حسابداری» محمدرضایی (۱۴۰۲، ب)، مراجعه کنید.

شکل ۲۰. نکاتی برای بسط قسمت آزمون‌های حساسیت

نتیجه‌گیری

معمولاً بسط بخش بحث و نتیجه‌گیری تحت تأثیر نظر نویسنده مقاله، مجله، داوران و ویژگی‌های مقاله قرار دارد. بررسی مقاله‌های حسابداری چاپ‌شده در مجله‌های معتبر بین‌المللی مانند مقاله نکل و شارما (۲۰۱۲) نشان می‌دهد که اجزایی در بخش بحث و نتیجه‌گیری ارائه می‌شوند، به شرح زیر می‌باشند. شکل ۲۱ نکاتی برای بسط قسمت نتیجه‌گیری ارائه می‌دهد.

بایدها:

- برجسته کردن شکاف‌دانشی (بدون ارجاع به مقاله‌های پیشین) و بیان اهداف تحقیق؛
- توضیح و تفسیر نتایج اصلی تحقیق؛
- تأثیرات تحقیق برای مسئولان و قانون‌گذاران؛
- ارائه پیشنهادهایی برای تحقیقات آینده؛
- ذکر محدودیت‌های تحقیق؛

نبایدها:

- از مطابقت یافته‌های پژوهش با پژوهش‌های قبلی در بخش نتیجه‌گیری، پرهیز شود؛
- از ارائه بخش نتیجه‌گیری پژوهش در قالب چند زیر بخش، پرهیز شود (در قالب یک بخش ارائه شود)؛

مثال‌ها:

برای توضیحات دقیق‌تر و مثال‌ها، به صفحات ۴۴۴ تا ۴۴۸ محمدرضایی (۱۴۰۲، الف)، مراجعه کنید.

شکل ۲۱. نکاتی برای بسط قسمت نتیجه‌گیری

۱. بدری (۱۳۹۳) معتقد است که ارائه دستاوردهای کاربردی ضروری نیست. اما ایونز و همکاران (۲۰۱۵) بر ارائه دستاوردهای کاربردی پژوهش در قسمت نتیجه‌گیری، تأکید دارند.

فهرست منابع

ارجاع دورن‌متنی و تهیه فهرست منابع، آدرس‌دهی درست علمی است تا خوانندگان به راحتی به مقصد موردنظر (مقاله استناد شده) در صورت لزوم، دست پیدا کنند. شکل ۲۲ نکاتی برای بسط قسمت فهرست منابع ارائه می‌دهد.

بایدها:

- اطمینان حاصل کنید که تمام نویسندگانی که به آن‌ها در بدنه مقاله استناد شده است در فهرست منابع نیز آورده شوند.
- به منابع دست‌اول ارجاع دهید.
- شیوه‌نامه‌های متعددی برای ارجاع‌دهی به منابع مانند «ام ال ای»، «ای پی ای»، «هاروارد» وجود دارد. این شیوه‌نامه‌ها می‌تواند از مجله‌ای به مجله دیگر یا از دانشگاهی به دانشگاه دیگر، مشابه یا متفاوت باشد. به هر صورت هر شیوه‌نامه‌ای که مجله‌ای یا دانشگاهی، الزام کرده است، توسط پژوهشگران باید رعایت شود.
- نرم‌افزارهای مدیریت منابع متعددی مانند نرم‌افزار مندلی^۴، نرم‌افزار اندنوت^۵ و پژوهیار می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

نبایدها:

- از ازدیاد نقل قول مستقیم پرهیز کنید.
- از اشتباهات رایج در ارجاع‌های درون‌متنی پرهیز کنید.
- از اشتباهات رایج در تنظیم فهرست منابع پرهیز کنید.

مثال‌ها:

برای توضیحات دقیق‌تر و مثال‌ها، به صفحات ۴۴۹ تا ۴۶۲ محمدرضائی (۱۴۰۲ الف)، مراجعه کنید.

شکل ۲۲. نکاتی برای بسط قسمت فهرست منابع

سایر نکات

تسلط بر نگارش علمی در چاپ مقاله‌ها، نقش بسیار مهمی دارد. شکل ۲۳ نکاتی برای نگارش علمی ارائه می‌دهد.

جمله:

- جملات شفاف و روان باشند (از به‌کارگیری ایهام، کنایه و ... پرهیز کنید) تا میان منظور نویسنده و برداشت خوانندگان، شکافی ایجاد نشود؛
- از جملات بسیار بلند پرهیز کنید، بهتر است تعداد کلمات یک جمله از ۲۵ کلمه بیشتر نباشد؛
- برای نوشتن متن علمی، از ترکیبی از جملات کوتاه و بلند (مركب) استفاده کنید؛
- از به‌کاربری کلمات قضاوتی و ارزشی (متأسفانه، خوشبختانه و ...) پرهیز کنید؛

پاراگراف:

پاراگراف مجموعه‌ای از چند جمله است که یک مفهوم اصلی را شرح می‌دهند. به‌طور معمول این مفهوم اصلی در «جمله موضوع» بیان می‌شود که اغلب نخستین جمله پاراگراف است. دیگر جمله‌های پاراگراف، باید به شرح و گسترش جمله موضوع کمک کنند و به آن‌ها «جمله‌های پشتیبان» می‌گویند. برخی پاراگراف‌ها، «جمله نتیجه‌گیری» هم دارند که نظر اصلی پاراگراف را خلاصه می‌کند یا نکته مهمی را درباره آن یادآور می‌شود.

- پاراگراف سه بخش اصلی دارد:

۱. **جمله موضوع:** سخن اصلی پاراگراف و مرکز توجه آن را بیان می‌کند.

1. MLA
2. APA
3. Harvard
4. Mendeley
5. Endnote

۲. جمله‌های پشتیبان: با عرضه اطلاعات و شواهد بیش‌تر و یا آوردن نمونه‌هایی، جمله موضوع را شرح و گسترش می‌دهند.

۳. جمله نتیجه‌گیری (جمع‌بندی): مشخص می‌کند که پاراگراف به پایان رسیده و نکته مهمی را یادآور می‌شود که خواننده باید به خاطر داشته باشد.

- در هر پاراگراف فقط باید در مورد یک موضوع، بحث شود؛
- حداقل تعداد خطوط هر پاراگراف ۴ و ۵ خط و حداکثر ۱۵ خط است. بنابراین، از آوردن پاراگراف‌های زیر ۴ خط و بالای ۱۵ خط، پرهیز کنید.
- انسجام پاراگراف مهم است. انسجام یعنی این که چه‌طور جمله‌ها در یک پاراگراف از یکدیگر به‌طور منطقی پیروی (حمایت) می‌کنند.

متن:

- گذر یا انتقالی شفاف بین پاراگراف‌ها داشته باشید؛
- موجز نویسی را رعایت کنید که عبارت از استفاده از کمترین کلمات برای انتقال مطالب به‌طور شفاف است. «گفته‌های غیرضروری را حذف کنید!»، اصل مطلب را بگویید.
- از عدم تمرکز در نگارش علمی و تکرار نابجای مطالب در پاراگراف‌های متعدد یک بخش یا متن، پرهیز کنید.

مثال‌ها:

برای توضیحات دقیق‌تر و مثال‌ها، به فصل ۱۰ کتاب محمدرضایی (۱۳۹۸)، مراجعه کنید.

شکل ۲۳. نکاتی برای نگارش علمی

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌های پیشین و تحلیل وضع موجود، یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های حوزه پژوهش‌های حسابداری در کشور، مواجهه با سردرگمی در انتخاب و استفاده از الگوی مناسب است. پژوهشگران اغلب بین دو الگوی متفاوت گرفتار شده‌اند: پیروی از الگوی محلی که مشکلات ساختاری و محتوایی دارد، و تطبیق با الگوهای بین‌المللی که به تغییرات اساسی در نگرش و روش‌های پژوهشی نیازمند است. مقاله‌های روش‌شناسی موجود در ارتباط با پژوهش‌های حسابداری در داخل کشور اغلب فاقد جامعیت لازم برای راهنمایی کامل نویسندگان به‌سوی پژوهشی علمی بر اساس الگوی رایج مجله‌های معتبر بین‌المللی هستند.

این مقاله تلاشی است برای ارائه راهکارهایی به‌منظور انتقال از الگوی محلی به الگوی علمی بین‌المللی. برای دستیابی به اهداف اصلی پژوهش علمی، باید مسیری عملی و علمی طی شود. «روش‌شناسی» شامل کل فرایند و چگونگی انجام پژوهش است و مباحثی مانند انتخاب و آزمون نظریه، انتخاب روش و منطق پژوهشی و نحوه ارتباط نظریات با مسئله پژوهش را در برمی‌گیرد. در این پژوهش، ابتدا ساختار پژوهش‌های کمی حسابداری به‌صورت کلی ارائه شده است و برای هر یک از بخش‌های ضروری یک مقاله کمی حسابداری مانند عنوان، مقدمه، مرور پیشینه، بسط فرضیه، روش پژوهش، نتایج، بحث و نتیجه‌گیری، و منابع، باید‌ها و نباید‌ها ذکر شده است. این باید‌ها و نباید‌ها با مقایسه قالب، ساختار و محتوای مقاله‌های داخلی و بین‌المللی تعیین شده‌اند.

پیشنهادها کاربردی این پژوهش در سه رده طبقه‌بندی می‌شود:

۱. آموزش و توسعه مهارت‌ها: نیاز به برنامه‌های آموزشی فراگیر برای پژوهشگران و دانشجویان حسابداری وجود دارد تا مهارت‌های لازم برای نگارش مقاله‌های علمی مطابق با استانداردهای بین‌المللی را بیاموزند. ایجاد کارگاه‌ها و

دوره‌های آموزشی مرتبط با روش‌شناسی علمی و اقتصادسنجی در حسابداری نیز می‌تواند مؤثر باشد. پیشنهاد می‌شود که پژوهشگران داخلی، پیش از تنظیم و ارسال مقاله‌های خود به مجله‌های داخلی، مقاله حاضر را مطالعه کنند و قالب، ساختار و محتوای مقاله خود را بر اساس رهنمودهای ارائه‌شده در این مقاله تنظیم کنند. این اقدام می‌تواند به ارتقای کیفیت مقاله‌ها و تطابق آن‌ها با استانداردهای مورد انتظار مجله‌ها کمک شایانی کند.

۲. تغییر سیاست‌های سردبیری و داوری: مجله‌های داخلی باید با شفافیت و عزم جدی، معیارهای داوری و پذیرش مقاله‌ها را به سوی استانداردهای بین‌المللی سوق دهند. سردبیران و داوران نقشی کلیدی در ارتقای کیفیت پژوهش‌های محلی به سطح جهانی دارند. پیشنهاد می‌شود که در صورت امکان، سردبیران و هیئت تحریریه مجله‌های داخلی، در بخش راهنمای نویسندگان مجله خود، نویسندگان را به مقاله حاضر ارجاع دهند. این اقدام می‌تواند به نویسندگان کمک کند تا با دقت بیشتری ساختار، قالب و محتوای مقاله‌های خود را بر اساس رهنمودهای ارائه‌شده در این مقاله که منطبق با الگوی علمی بین‌المللی است، تنظیم کنند. همچنین، پیشنهاد می‌شود داوران نیز با مراجعه به این رهنمود، از ارائه نظرات داوری بر اساس سلیقه و الگوی محلی پرهیز کنند. این رهنمود می‌تواند به عنوان مبنای مشترکی برای ارزیابی مقاله‌ها عمل کند و داوران را تشویق کند که بازخوردهای خود را با توجه به استانداردهای مشخص و یکپارچه ارائه دهند. این کار می‌تواند به افزایش هماهنگی بین داوران و بهبود کیفیت فرایند داوری کمک کند.

۳. تقویت فرهنگ پژوهشی و همکاری بین‌المللی: تشویق به همکاری‌های بین‌المللی و توجه به مقاله‌های انتقادی و روش‌شناسانه، می‌تواند فرهنگ پژوهشی را بهبود بخشد و مسیر پذیرش مقاله‌ها در مجله‌های معتبر را هموار سازد.

این پژوهش نه تنها بر شناسایی و تحلیل ضعف‌ها متمرکز شده، بلکه با ارائه رهنمودهایی مشخص، درصد رفع آن‌هاست. رعایت استانداردهای جهانی، علاوه بر کمک به غنای علمی پژوهش‌های داخلی، می‌تواند چالش‌های علمی و عملی حسابداری را در سطح محلی و بین‌المللی بهبود بخشد. دستیابی به این اهداف مستلزم همکاری مشترک میان پژوهشگران، دانشگاه‌ها، مجله‌ها و سیاست‌گذاران است.

شایان ذکر است که این پژوهش راهنمایی برای پژوهش‌های کمی در حسابداری، به‌ویژه پژوهش‌های آرشویی است. بنابراین، ممکن است برای پژوهش‌های کمی دیگر مانند آزمایشی و پیمایشی، نیاز به مراجعه به مقاله‌های مرتبط باشد. همچنین، پژوهش حاضر راهنمای مناسبی برای پژوهش‌های کیفی حسابداری ارائه نمی‌دهد. پیشنهاد می‌شود مقاله‌های انتقادی روش‌شناسی و راهنما برای پژوهش‌های کیفی حسابداری در آینده توسعه یابد و نحوه بسط این نوع پژوهش‌ها را به الگوی رایج بین‌المللی هدایت کند. علاوه بر این، هر دهه شاهد تحولاتی در الگو و ساختار مقاله‌های کمی حسابداری هستیم که ممکن است با دوره‌های قبل متفاوت باشند. بنابراین، لازم است پژوهشگران به‌طور مستمر آثار پژوهشگران برجسته در مجله‌های درجه A* و A را مورد بازبینی قرار دهند. به‌عنوان مثال، در مجله پژوهش‌های حسابداری (JAR) در سال‌های اخیر، بسیاری از مقاله‌ها ساختار خود را با توضیحات تفصیلی روش‌شناسی بلافاصله پس از مقدمه آغاز می‌کنند.

پیوست

جدول پیوست ۱. نکاتی برای ارزیابی پژوهش‌های کمی حسابداری

ارجاع	بله	خیر	نکات ارزیابی	اجزای مقاله
محمدرضایی (۱۳۹۸) صفحات ۷۴، ۷۳، ۷۶ و ۷۵			آیا عنوان حاوی مفاهیم اصلی پژوهش (حاوی X و Y مفهومی) است؟	۴ نتیجه
			آیا عنوان توصیف‌کننده محتوای مقاله و متناسب با هدف اصلی آن است؟	
			آیا عنوان غیر سؤال‌ی و به صورت جمله ناقص بیان شده است؟	
			آیا از آوردن کلمات اضافی مانند «بررسی»، «پژوهشی درباره...» و «مطالعه‌ای پیرامون...» در عنوان پرهیز شده است؟	
			آیا از ذکر عباراتی مانند «در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران» در عنوان پرهیز شده است؟	
محمدرضایی (۱۴۰۲) الف فصل ۵			آیا تعداد کلمات چکیده مقاله از ۱۵۰ کلمه کمتر است؟	۵ مقدمه
			آیا به مسئله یا هدف پژوهش و بعضاً ضرورت پژوهش در چکیده اشاره شده است؟	
			آیا به روش پژوهش (در حد مکان و زمان پژوهش و نوع داده‌ها) اشاره شده است؟	
			آیا یافته‌های اصلی پژوهش به طور خلاصه و شفاف در چکیده آورده شده است؟	
			آیا تفسیر نتایج بر اساس نظریه پایه پژوهش به طور خلاصه صورت گرفته است؟	
			آیا اشاره‌ای به دستاوردهای کاربردی پژوهش شده است؟	
			آیا از آوردن مطالب کلیشه‌ای و تکراری در چکیده مقاله مانند «این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش از نوع هم‌بستگی و پس‌رویدادی است» پرهیز شده است؟	
			آیا در چکیده مقاله‌ها، حتی‌الامکان از ارجاع به پژوهش‌های پیشین خودداری شده است؟	
			آیا از ذکر بازه زمانی پژوهش و تعداد مشاهدات در چکیده مقاله پرهیز شده است؟	
			آیا از آوردن چکیده مقاله به شکل دو پاراگرافی یا سه پاراگرافی پرهیز شده است؟	
محمدرضایی (۱۴۰۲) الف فصل ۵			آیا مقدمه در قالب سه زیر بخش کلی شامل «بیان مسئله»، «چگونگی پرداختن به مسئله» و «دانش‌افزایی»، تنظیم شده است؟	مقدمه
			آیا پنج جزء بیان مسئله شامل «اهمیت مسئله»، «مسئله»، «شکاف دانشی»، «ضرورت» و «هدف یا سؤال» پژوهش، به طور مناسبی ارائه شده است؟	
			آیا مقدمه مقاله شما برای محیط ایران بسط داده شده است (ترجمه مقدمه یک مقاله خارجی نیست)؟	

اجزای مقاله	نکات ارزیابی	بله	خیر	ارجاع
	آیا سه جزء اصلی زیر بخش کلی «چگونگی پرداختن به مسئله» شامل «پیش‌بینی رابطه X و Y بر اساس نظریه پایه پژوهش، شواهد تجربی و شرایط محیطی به‌طور خلاصه»، «روش پژوهش به‌طور خلاصه» و «یافته‌های اصلی»، آورده شده است؟			محمدرضائی (۱۳۹۸) صفحات ۸۹ تا ۹۵
	آیا دو جزء اصلی زیر بخش کلی «دانش‌افزایی پژوهش» شامل «دانش‌افزایی‌ها» و «دستاوردها»، به‌طور مناسبی برجسته شده است؟ آیا دانش‌افزایی پژوهش، محسوس هست؟			محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) صفحات ۱۱۳ تا ۱۱۶
مرور پیشینه	آیا هدف از مرور پیشینه کمک به بسط فرضیه (به‌عنوان شواهد پشتیبان نظریه پایه پژوهش یا شواهد مخالف آن) است؟			محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) فصل ۶
	آیا هدف از مرور پیشینه برجسته‌کردن شکاف دانشی است؟			
	آیا مرور پیشینه تحلیلی است؟			
	آیا از مرور پیشینه توصیفی خودداری شده است؟			
مبانی نظری	آیا پژوهش دارای نظریه پایه است؟			محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) صفحات ۱۴۱ تا ۱۵۳
	آیا نظریه پایه با محیط پژوهشی مطابقت دارد (تناقض ندارد و بیشترین قدرت توضیح‌دهندگی و پیش‌بینی‌کنندگی را دارد)؟			
	آیا به نظریه‌های هم‌راستا (قابل جایگزین) با نظریه پایه پژوهش پرداخته شده است؟ (ممکن است در قسمت آزمون‌های حساسیت بررسی شوند)			
	آیا به نظریه‌های متضاد با نظریه پایه پژوهش پرداخته شده است؟ (ممکن است در قسمت آزمون‌های حساسیت بررسی شوند)			
بسط فرضیه	آیا فرضیه پژوهش مبتنی بر سیستم استدلال قیاسی بسط یافته است؟			حصارزاده (۱۴۰۱) ۵۷ و ۶۰
	آیا فرضیه‌های پژوهش جهت‌دار صورت‌بندی شده‌اند؟			محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) صفحات ۱۶۳ تا ۱۶۹
	آیا از تفکیک فرضیه‌ها به فرضیه‌های فرعی و اصلی بر اساس سنجه‌های متفاوت یک سازه مفهومی، پرهیز شده است؟			
	آیا اصول بسط فرضیه تعدیلگر رعایت شده است؟			حصارزاده (۱۴۰۱) فصول ۳ و ۴
	آیا اصول بسط فرضیه میانجی رعایت شده است؟			محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) صفحات ۱۶۰ تا ۱۶۲
	آیا برای بسط بخش‌های «مرور پیشینه»، «مبانی نظری» و «بسط فرضیه» در قالب یک بخش، از قالب‌های رایج استفاده شده است؟			محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) صفحات ۱۶۹ تا ۱۸۲
نمود	آیا قلمرو مکانی و زمانی پژوهش به‌طور صریح ذکر شده است؟			محمدرضائی (۱۴۰۲ الف) صفحات ۱۹۹ تا ۲۱۶
	آیا نحوه گردآوری داده‌ها (دستی، از طریق پایگاه‌های داده ...) تشریح شده است؟			

ارجاع	خیر	بله	نکات ارزیابی	اجزای مقاله
			آیا جدول غربالگری داده‌ها ارائه شده است؟	
			آیا محدودیت‌های اعمال شده ضروری هستند (عدم اعمال محدودیت‌های غیرضروری)؟	
			آیا سوگیری در انتخاب نمونه وجود دارد؟	
			آیا تعداد مشاهدات مناسب است (بهتر است بالای ۱۰۰۰ مشاهده باشد)؟	
			آیا (در صورت لزوم) خصوصیات خاص و مهم مشاهدات تشریح شده است؟	
			آیا از ذکر مطالب غیرضروری و بدون ارزش افزوده پرهیز شده است (روش پژوهش از نوع هم‌بستگی و توصیفی هست، در این پژوهش آمار استنباطی شامل تحلیل واریانس ...، Eviews6، تحقیق شبه تجربی ...؟)	
			آیا بخش جمع‌آوری داده‌های پژوهش به‌طور خلاصه در بخش جداگانه‌ای تدوین شده است؟	
			آیا داده‌ها با صداقت گردآوری شده‌اند؟	
			آیا از ذکر کلمه «نمونه‌گیری»، «نمونه‌آماری»، «روش حذف سیستماتیک»، «روش حذف هدفمند»، «نمونه‌گیری سیستماتیک»، پرهیز شده است؟	
			آیا از اصرار بر متوازن کردن ساختار داده‌های تابلویی (پنل) با حذف شرکت‌هایی با مشاهدات ناقص (پنل نامتوازن هم مشکلی ندارد) خودداری شده است؟	
			آیا از اصرار بر متوازن کردن ساختار داده‌های تابلویی (پنل) با حذف شرکت‌هایی با مشاهدات ناقص (پنل نامتوازن هم مشکلی ندارد)، پرهیز شده است؟	
			آیا مدل رگرسیونی پژوهش بر اساس رویکرد «نمودار علی» بسط یافته است؟	
			آیا مدل رگرسیونی پژوهش بر اساس رویکرد «سینک آشپزخانه» بسط یافته است؟	
			آیا مدل رگرسیونی پژوهش بر اساس رویکرد «پیروی از پژوهش‌های قبلی» بسط یافته است؟	
			آیا از چندین معیار برای اندازه‌گیری و آزمون سازه‌های مفهومی اصلی استفاده شده است؟	
			آیا متغیرهای کنترلی به‌طور خلاصه و دقیق تعریف شده‌اند؟	
			آیا خطای اندازه‌گیری در متغیرهای اصلی به‌طور مناسبی توضیح و تحلیل شده‌اند؟	
			آیا از استفاده از معیارهایی که مبتنی بر کارایی بازار سرمایه هستند، اجتناب شده است؟	
			آیا از اندازه‌گیری نادرست یا غیرواقعی سازه‌های مفهومی پرهیز شده است؟	
محمدرضایی (۱۴۰۲) الف صفحات ۲۶۱ تا ۲۶۶				تصریح مدل
محمدرضایی (۱۴۰۲) الف صفحات ۲۳۷ تا ۲۴۴ و ۲۵۳ تا ۲۵۴				تصریح مدل - متغیرهای اصلی

ارجاع	خبر	بله	نکات ارزیابی	اجزای مقاله
			آیا معیارهای انتخاب‌شده برای متغیرهای اصلی تعریف دقیق و توضیح شده است؟	
			آیا مدل‌های مرتبط با متغیرهای اصلی به‌طور صحیح و دقیق تخمین شده است؟	
			آیا به چالش چسبندگی و واریانس اندک در متغیرهای اصلی پژوهش توجه شده است؟	
محمدرضائی (۱۴۰۲) الف فصل ۱۰			آیا متغیرهای کنترلی خوب (هم‌بسته) که به‌طور هم‌زمان هم بر X و Y اثر دارند، در مدل گنجانده شده‌اند؟	تصريح مدل - متغیرهای کنترلی
			آیا از کنترل متغیرهایی که پیامد X یا Y هستند (متغیرهای برخورددهنده) پرهیز شده است؟	
			آیا از کنترل متغیرهایی که همان سازه X یا Y را دارند (متغیرهای سازه همسان) پرهیز شده است؟	
			آیا دلایل حذف برخی از متغیرهای کنترلی باید توضیح داده شود؟	
			آیا باید متغیرهای کنترلی مناسب بر اساس ویژگی‌های محیطی و شرایط خاص وارد شوند؟	
			آیا باید از سوگیری ناشی از متغیرهای محذوف هم‌بسته اجتناب کرد؟	
			آیا پرهیز از شائبه اثرات سرکوبگری متغیرهای کنترلی ضروری است؟	
			آیا باید تعریف دقیق و روشن از نحوه اندازه‌گیری متغیرهای کنترلی ارائه شود؟	
			آیا انجام اندازه‌گیری دقیق و صحیح برای متغیرهای کنترلی اهمیت دارد؟	
			آیا توضیح روابط بین متغیرهای کنترلی و متغیرهای وابسته و مستقل لازم است؟	
			آیا برای استفاده از رگرسیون، ضروری است که متغیرها حتماً هم‌بستگی معناداری داشته باشند؟	
محمدرضائی (۱۴۰۲) الف صفحات ۲۸۰ تا ۲۸۲ و ۳۰۴ تا ۳۱۴			آیا اثرات ثابت در مدل رگرسیونی کنترل شده‌اند؟	تصريح مدل - اثرات ثابت
			آیا مدل با ساختارهای متفاوت اثرات ثابت مانند اثرات ثابت سال و صنعت، سال و شرکت، برآورد شده است؟	
			آیا برای پرهیز از تبدیل اثرات ثابت به متغیر کنترلی بد، در انتخاب اثرات ثابت به چسبندگی متغیرهای اصلی پژوهش مانند متغیر مستقل توجه شده است؟	
محمدرضائی (۱۴۰۲) ب)			آیا مشکل درون‌زایی متغیرهای اصلی پژوهش به‌خوبی تشریح شده است؟	درون‌زایی
			آیا طرح مناسبی برای مرتفع کردن مشکل درون‌زایی بکار برده شده است؟	
محمدرضائی (۱۴۰۲) الف فصل ۱۴			آیا برای کاهش پراکندگی داده‌ها و نقش داده‌های پرت مرتبط با متغیرهای پیوسته از راه‌کارهایی همانند همگن‌سازی داده‌ها، حذف (برای مقادیر پرت) و وینزوری کردن، بهره برده شده است؟	آماره‌های توصیفی
			آیا آماره‌هایی مانند میانگین، میانه، انحراف معیار، بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین	

ارجاع	خیر	بله	نکات ارزیابی	اجزای مقاله
			برای تمام متغیرهای پژوهش (کمی و کیفی) ارائه شده است؟	
			آیا آماره‌های توصیفی برای تمام متغیرهای پژوهش (پیوسته و گسسته) منطقی هستند و انحراف معیار قابل قبولی (انحراف معیار خیلی بالا و پایین نیست) دارند؟	
			آیا آماره‌های توصیفی متغیرهای وابسته و مستقل اصلی تفسیر شده‌اند (به‌طور مقایسه‌ای با آماره‌های توصیفی پژوهش‌های دیگر مقایسه شده‌اند)؟	
			آیا آماره‌های توصیفی بعضی از متغیرهای کنترلی که به‌طور غیرعادی هستند تحلیل و تفسیر شده‌اند؟	
			آیا در صورت امکان تحلیل پارامتری (آزمون t) و تحلیل ناپارامتری (کای دو) برای متغیرهای پژوهش ارائه و نتایج آن تفسیر شده است؟	
			آیا به موضوع هم‌بستگی بین متغیرهای مستقل پرداخته شده است؟	
افلاطونی (۱۴۰۱)			آیا از انجام مکانیکی آزمون‌های چاو و هاسمن برای تعیین نوع اثرات ثابت، خودداری شده است؟	پیش‌آزمون‌ها آزمون فرضیه‌ها -
			آیا از نرمال‌سازی متغیرهای کمی و آزمون و ارائه نتایج بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش، پرهیز شده است؟	
			آیا از آزمون و ارائه نتایج بررسی پایایی و هم‌انباشتگی متغیرهای پژوهش پرهیز شده است؟	
محمدرضایی (۱۴۰۲) الف صفحات ۴۱۶ تا ۴۲۴			آیا جدول نتایج برآورد رگرسیون برای هر فرضیه ارائه شده است؟	نتایج آزمون فرضیه‌ها
			آیا نتایج به‌دست‌آمده در مورد فرضیه‌ها به‌خوبی تفسیر شده‌اند (تطابق یا عدم تطابق با نظریه پایه پژوهش و مقایسه با شواهد تجربی در دسترس)؟	
			آیا معناداری اقتصادی یافته‌های اصلی پژوهش ارائه و تحلیل شده است؟	
			آیا نتایج مرتبط با متغیرهای کنترلی به‌طور خلاصه مورد بحث قرار گرفته است؟	
			اگر نتایج به‌دست‌آمده در متغیرهای کنترلی متناقض با پیشینه پژوهش باشد آیا دلایل احتمالی آن بحث شده است؟	
			آیا از ارائه توضیحات غیرضروری مانند مقدار آماره F، سطح معناداری آن و مقدار ضریب تعیین و تفسیر آن، پرهیز شده است؟	
حصارزاده (۱۴۰۱) و محمدرضایی (۱۴۰۲) الف صفحات ۴۲۴ تا ۴۳۴			آیا آزمون و تفسیر فرضیه‌های تعدیلگری به‌درستی انجام شده است؟	آزمون فرضیه تعدیلگر
محمدرضایی (۱۴۰۲) الف صفحات ۴۳۵ تا ۴۳۹			آیا آزمون و تفسیر فرضیه‌های تعدیلگری به‌درستی انجام شده است؟	آزمون فرضیه میانجی

ارجاع	بله	خیر	نکات ارزیابی	اجزای مقاله
افلاطونی (۱۴۰۱) محمدرضائی (۱۴۰۲) الف صفحات ۳۱۷ تا ۳۲۲			در پژوهش‌های آرشیوی با تعداد مشاهدات بالا، آیا از پرداختن به صفر بودن میانگین خطاها، صرف‌نظر شده است؟	پس‌آزمون‌ها- فروض کلاسیک OLS
			در پژوهش‌های آرشیوی با تعداد مشاهدات بالا، آیا از انجام آزمون توزیع نرمال جمله خطاها، صرف‌نظر شده است؟	
			آیا از انجام آزمون تشخیصی برای ناهمسانی واریانس و خودهمبستگی، صرف‌نظر شده است؟	
			آیا خطاهای استاندارد اصلاح‌شده بابت ناهمسانی واریانس و خودهمبستگی خوشه‌بندی شده گزارش شده‌اند؟	
			همان طوری که قبلاً ذکر شد، آیا به مشکل درون‌زایی، پرداخته شده است؟	
محمدرضائی (۱۴۰۲)، ب) فصل ۷			آیا پژوهش حاضر دارای آزمون‌های حساسیت است؟	آزمون‌های حساسیت
			آیا نظریه‌های هم‌راستا با نظریه پایه پژوهش آزمون و رد شده‌اند؟	
			آیا نظریه‌های متضاد با نظریه پایه پژوهش آزمون و رد شده‌اند؟	
			آیا قابلیت کاربرد نظریه پایه پژوهش برای تمامی بازیگران (در صورت لزوم) مورد آزمون قرار گرفته است؟	
			آیا توضیحات جایگزین ناشی از رویدادهای هم‌زمان آزمون و رد شده‌اند؟	
			آیا آزمون و تحلیل مکانیزم‌های زیربنایی انجام شده است؟	
			آیا (در صورت امکان) مدل‌های اصلی پژوهش با تعریف جایگزین از متغیرهای وابسته و مستقل دوباره آزمون شده است؟	
			آیا آزمون حساسیت با به‌کارگیری تعریف‌های مختلف برای برخی متغیرهای کنترلی (در صورت لزوم) انجام شده است؟	
			آیا مدل‌های اصلی پژوهش با ساختارهای متفاوت اثرات ثابت دوباره تخمین زده شده است؟	
			آیا متغیرهای کنترلی جدید به مدل اضافه شده‌اند و اثر آن‌ها نیز کنترل شده است؟	
			آیا آثار رویدادهای هم‌زمان بر پژوهش به‌درستی کنترل و آزمون شده‌اند؟	
			در صورت مورد داشتن، آیا سوگیری در انتخاب نمونه کنترل شده است؟	
			آیا فرضیه‌های پژوهش با حجم‌های متفاوت نمونه (نمونه‌های فرعی) دوباره آزمون شده‌اند؟	
	محمدرضائی (۱۴۰۲) الف صفحات ۴۴۴ تا ۴۴۸			
			آیا به اهداف پژوهش اشاره شده است؟	
			آیا نتایج اصلی پژوهش به‌طور خلاصه و شفاف بیان شده‌اند؟	
			آیا نتایج اصلی پژوهش در راستای نظریه پایه پژوهش به‌طور خلاصه تفسیر شده است؟	

اجزای مقاله	نکات ارزیابی	بله	خیر	ارجاع
	آیا دستاوردهای پژوهش برای مسئولان و مقررات‌گذاران و فعالان حرفه ذکر شده است؟			
	آیا برای پژوهش‌های آتی پیشنهادهایی ارائه شده است؟			
	آیا محدودیت‌های پژوهش (مانند محدودیت‌های مربوط به جمع‌آوری داده‌ها و اندازه‌گیری متغیرها، ...) به‌دقت (نه به‌صورت کلیشه‌ای) بیان شده است؟			
	آیا از مطابقت یافته‌های پژوهش با پژوهش‌های قبلی در بخش نتیجه‌گیری، پرهیز شده است؟			
	آیا از ارائه بخش نتیجه‌گیری پژوهش در قالب چند زیر بخش، پرهیز شده است؟			
ارجاع علمی	آیا تمام نویسندگانی که به آن‌ها در بدنه مقاله استناد شده است در فهرست منابع نیز آورده شده‌اند؟			محمدرضایی (۱۴۰۲) الف صفحات ۴۴۹ تا ۴۶۲
	آیا به منابع دست‌اول ارجاع داده‌اید؟			
	آیا شیوه‌نامه مجله برای ارجاع‌دهی درون‌متنی و تنظیم فهرست منابع، به‌طور کامل رعایت شده است؟			
	آیا اکثر نقل‌قول‌ها از پژوهش‌های پیشین غیرمستقیم (بازنویسی شده و با ارجاع به آن پژوهش‌ها) است؟			
بحث و نتیجه‌گیری	آیا جملات شفاف و روان (از به‌کارگیری ایهام، کنایه و ... پرهیز کنید) هستند؟			محمدرضایی (۱۳۹۸) فصل ۱۰
	آیا از به‌کارگیری جملات بسیار بلند پرهیز شده است (بهتر است تعداد کلمات یک جمله از ۲۵ کلمه بیشتر نباشد)؟			
	آیا برای نوشتن متن علمی، از ترکیبی از جملات کوتاه و بلند (مرکب) استفاده شده است؟			
	آیا از به‌کاربری کلمات قضاوتی و ارزشی (متأسفانه، خوشبختانه و ...) در نوشتار علمی، پرهیز شده است؟			
	آیا اجزای ضروری پاراگراف (شامل جمله موضوع، جملات پشتیبان و جمله جمع‌بندی)، رعایت شده است؟			
	آیا در هر پاراگراف فقط در مورد یک موضوع، بحث شده است؟			
	آیا پاراگراف‌ها از نظر حجم مناسب (حداقل تعداد خطوط هر پاراگراف ۴ و ۵ خط و حداکثر ۱۵ خط) هستند؟			
	آیا انسجام پاراگراف (چه طور جمله‌ها در یک پاراگراف از یکدیگر به‌طور منطقی پیروی می‌کنند) رعایت شده است؟			
	آیا گذر یا انتقالی شفاف (پاراگراف باید مثل زنجیر به هم وصل باشند) بین پاراگراف‌ها وجود دارد؟			
	آیا اصل موجزنویسی رعایت شده است؟			
آیا از عدم تمرکز در نگارش علمی و تکرار نابجای مطالب در پاراگراف‌های متعدد یک بخش یا متن، پرهیز شده است؟				

منابع

- افلاطونی، عباس (۱۴۰۱). کاربرد اقتصادسنجی در پژوهش‌های کمی حسابداری (چاپ اول)، تهران: ترمه.
- بدری، احمد (۱۳۹۳). واکاوی و نقد روش‌شناسی پژوهش‌های تجربی مالی و حسابداری در ایران. پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۲(۲)، ۹۹-۱۲۷.
- بنی‌مهد، بهمن؛ عربی، مهدی و حسن‌پور، شیوا (۱۳۹۵ الف). اشتباهات رایج در پژوهش‌های حسابداری، دانش حسابداری مالی، ۳(۱۱)، ۲۱-۴۷.
- بنی‌مهد، بهمن؛ عربی، مهدی و حسن‌پور، شیوا (۱۳۹۵ ب). پژوهش‌های تجربی و روش‌شناسی در حسابداری (چاپ اول)، تهران: ترمه.
- پوپر، کارل ریموند (۱۳۷۹). اسطوره چارچوب، در دفاع از علم و عقلانیت (علی پایا، مترجم)، (اثر اصلی ۱۹۶۵)، تهران: طرح نو.
- حصارزاده، رضا (۱۴۰۱). اصول نگارش مبانی نظری و آزمون فرضیه‌های دارای متغیر تعدیلگر (چاپ اول)، مشهد: انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.
- حقدادی، محمدرضا؛ گرکز، منصور (۱۴۰۳). رابطه بین دوره تصدی شریک مؤسسه حسابرسی و کیفیت حسابرسی: بررسی نقش تعدیلی تغییر مؤسسه حسابرسی. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۳۱(۴)، ۶۶۸-۶۹۶.
- فرجی، امید؛ محمدرضائی، فخرالدین؛ خداکرمی، مهدی؛ سوخکیان، ایمان (۱۴۰۱). همکاری تحقیقاتی مؤثر، وضعیت و موانع موجود: عاملی مهم برای پذیرش مقاله‌ها در مجله‌های معتبر بین‌المللی حسابداری. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۹(۴)، ۶۵۰-۶۷۲.
- قناد، مصطفی؛ عرب مازار یزدی، محمد؛ صفرزاده بندری، محمدحسین؛ حصارزاده، رضا (۱۴۰۲). کاربست فنون متن‌کاوی در تحلیل جریان موضوعی مقالات منتشره در مجلات حسابداری ایران. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۵(۲)، ۱-۳۸.
- محمدرضایی، فخرالدین (۱۳۹۷). قالب مناسب برای مقالات حسابداری از نوع آرشویی. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۷(۲۶)، ۱۸۹-۲۰۸.
- محمدرضائی، فخرالدین؛ فرجی، امید (۱۳۹۸). معمای سنجش کیفیت حسابرسی در پژوهش‌های آرشویی: نقد و ارائه پیشنهادهایی برای محیط پژوهشی ایران. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۶(۱)، ۸۷-۱۲۲.
- محمدرضائی، فخرالدین (۱۳۹۶). روش پژوهش در حسابداری (چاپ اول)، تهران: ترمه.
- محمدرضائی، فخرالدین (۱۳۹۸). روش پژوهش در حسابداری (چاپ سوم)، تهران: ترمه.
- محمدرضائی، فخرالدین (۱۴۰۲ الف). روش پژوهش در حسابداری: رویکردی جامع (چاپ اول)، تهران: نگاه دانش.
- محمدرضائی، فخرالدین (۱۴۰۲ ب). روش‌های پیشرفته در پژوهش‌های تجربی حسابداری (چاپ اول)، تهران: نگاه دانش.
- مشایخی، بیتا؛ حسن‌زاده، شادی؛ سماوات، میلاد؛ نظری، سعیده (۱۴۰۲). افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی و رفتار فرصت‌طلبانه مدیریت: نقش تعدیلگر حاکمیت شرکتی. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۳۰(۳)، ۵۶۰-۵۸۹.

References

- Aflatooni, A. (2022). *Econometrics in Quantitative Accounting Research*, Termeh, Tehran. (in Persian)
- Andrade, C. (2011). How to write a good abstract for a scientific paper or conference presentation. *Indian Journal of Psychiatry*, 53 (2), 172-175.
- Angrist, J. D. & Pischke, J. S. (2008). *Mostly Harmless Econometrics: An Empiricist's Companion*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2008.
- Armstrong, C., Kepler, J. D., Samuels, D. & Taylor, D. (2022). Causality redux: The evolution of empirical methods in accounting research and the growth of quasi-experiments, *Journal of Accounting and Economics*, 74(2-3), 101521.
- Badri, A. (2014). A critical review of empirical research methodology in finance and accounting in Iran. *Journal of Empirical Research in Accounting*, 4(2), 99-127. (in Persian)
- Banimahd, B., Arabi, M. & Hasanpour, Sh. (2016a). Common mistakes in accounting empirical researches, *Financial Accounting Knowledge*, 3(1), 21-45 (in Persian).
- Banimahd, B., Arabi, M. & Hasanpour, Sh. (2016b). *Empirical Researches and Methodology in Accounting*, Termeh, Tehran (in Persian).
- Baum, C.F. (2006). *An introduction to modern Econometrics Using Stata*. A Stata Press Pub. Colleg Station, Texas.
- Blaikie, N. (1993). *Approaches to Social Enquiry*. Cambridge, MA: Blackwell Publisher.
- Bradbury, M.E. (2012). Why you don't get published: an editor's view. *Accounting & Finance*, 52, 343-358.
- Brown, L. (2005). The importance of circulating and presenting manuscripts: Evidence from the accounting literature. *The Accounting Review*, 80 (1), 55-83.
- Bryman, A. (2008). *Social research methods* (3rd ed.). Oxford: Oxford University press.
- Cahan, S., Hay, D., Li, L. Z. (2021). Audit firm merger and the strategic response by large audit firms. *The British Accounting Review*, 53(3), 100941.
- Cho, M., Kwon, S.Y. & Krishnan, G. V. (2021). Audit fee lowballing: Determinants, recovery, and future audit quality. *Journal of Accounting and Public Policy*, 40(4), 106787.
- Competition & Markets Authority (CMA). (2019). *Statutory audit services market study*. Available online at: <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/>
- De Vaus, D. (2001). *Research design in social research*. London: Sage Publications Ltd.
- DeFond, M. & Zhang, J. (2014). A review of archival auditing research. *Journal of Accounting and Economics*, 58 (2-3), 275-326.
- Ding, R. & Jia, Y. (2012). Auditor mergers, audit quality and audit fees: Evidence from the PricewaterhouseCoopers merger in the UK. *Journal of Accounting and Public Policy*, 31(1), 69-85.
- European Commission (2009). *Consultation on control structures in audit firms and their consequences on the audit market*.

- European Commission (2010). *Audit policy: Lessons from the crisis*. Brussels.
- Evans, J., Feng, M., Hoffman, V., Moser, D., & Van, W. (2015). Points to consider when self-assessing your empirical accounting research, *Contemporary Accounting Research*, 32 (3), 1162-1204.
- Faff, R., Kastle, T., Axelsen, M., Brosnan, M., Michalak, R. & Walsh, K. (2021). Pitching research for engagement and impact: a simple tool and illustrative examples. *Account Finance*, 61, 3329-3383.
- Faff, R.W. (2015). A simple template for pitching research. *Account Finance*, 55, 311-336.
- Faraji, O., Kashanipour, M., MohammadRezaei, F., Ahmed, K., Vatanparast, N., (2020). Political connections, political cycles and stock returns: Evidence from Iran, *Emerging Markets Review*, 45,100766.
- Faraji, O., MohammadRezaei, F., Khodakarami, M. & Soukhakian, I. (2023). Effective research collaboration; status and barriers (An important factor for accepting articles in top international accounting journals), *Accounting and Auditing Review*, 29(4), 650-672. (in Persian)
- Gannad, M., Arab Mazar Yazdi, M., Safarzadeh Bandari, M.H., Hesarzadeh, R. (2023). Application of text mining techniques in analyzing the topic flow of papers published in Iranian accounting journals. *Financial Accounting and Auditing Research*, 15(2), 1-38. (in Persian)
- Haghdadi, M. & Garkaz, M. (2024). The Relationship between the Tenure of an Audit Firm Partner and Audit Quality: Examining the Moderating Role of Audit Firm Change. *Accounting and Auditing Review*, 31(4), 668-696. (in Persian)
- Hesarzadeh, R. (2022). *Hypotheses with Moderating Variables*, Ferdowsi Mashhad University, Mashhad (in Persian).
- Kinney, W. R. (1986). Empirical accounting research design for Ph.D. students. *The Accounting Review*, 61 (2), 338–350.
- Kinney, W. R. (2011). *Planning for research success*. Presentation at AAA Annual Meeting in Denver, Colorado.
- Kinney, W. R. (2019). The Kinney three paragraphs (and More) for accounting Ph.D. *Students, Accounting Horizons*, 33(4), 1-14.
- Knechel, W. R. & Sharma, D. S., (2012). Auditor-provided non-audit services and audit effectiveness and efficiency: evidence from pre- and post-SOX audit report lags, *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 31(4), 85–114.
- Larcker, D. F. & Rusticus, T., (2010). on the use of instrumental variables in accounting research, *Journal of Accounting and Economics*, 49(2), 186-205.
- Leuz, C. (2022). Towards a design-based approach to accounting research, *Journal of Accounting and Economics*, 74 (2–3), 101550.
- Maines, L. A., G. L. Salamon, & G. B. Sprinkle. (2006). An information economic perspective on experimental research in accounting. *Behavioral Research in Accounting* 18 (1): 85–102.

- Mashayekhi, B., Hasanzadeh, S., Samavat, M. & Nazari, S. (2023). Corporate Social Responsibility Disclosure and Management Opportunism: The Role Moderating of Corporate Governance. *Accounting and Auditing Review*, 30(3), 560-589 (in Persian)
- Mohammadrezaei, F. & Faraji, O. (2019). The Dilemma of Audit Quality Measuring in Archival Studies: Critiques and Suggestions for Iran's Research Setting. *Accounting and Auditing Review*, 26(1), 87-122. (in Persian)
- MohammadRezaei, F. (2017). *Research Method in Accounting*, Termeh, Tehran. (in Persian)
- MohammadRezaei, F., (2018). Template for archival accounting research, *Journal of Accounting Knowledge and Management Auditing*, 7(26), 189-208. (in Persian)
- MohammadRezaei, F. (2019). *Research Method in Accounting*, (Third Ed.), Termeh, Tehran. (in Persian)
- MohammadRezaei, F., (2023a). *Research Method in Accounting: A Comprehensive Approach*, Negahe-Danesh, Tehran. (in Persian)
- MohammadRezaei, F., (2023b). *Advanced Methods in Empirical Accounting Research*, Negahe-Danesh, Tehran. (in Persian)
- Oradi, J., Hesarzadeh, R., E-Vahdati, S. & Nadeem, M. (2024). CEO succession origin and annual reports readability. *The British Accounting Review*, 56(6), Part A, 101384.
- Pearl, J. (1995). Causal diagrams for empirical research. *Biometrika*, 82 (4), 669–688.
- Petersen, M. A. (2009). Estimating standard errors in financial panel data sets: Comparing approaches, *The Review of Financial Studies*, 22 (1), 435-480.
- Sarkar, S. & Pfeifer, J. (2006). *The Philosophy Science: An Encyclopedia*, Routledge.
- Stock, J. & Watson, M. (2003). *Introduction to Econometrics* (Vol. 1). New York: Pearson.
- Stolowy, H. (2017). Letter from the Editor: Why are papers desk rejected at European Accounting Review? *European Accounting Review*, 26(3), 411-418.
- U.K. House of Commons. (2019). *The future of audit*. Available online at: <https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmbeis/1718/1718.pdf>.
- U.K. House of Lords. (2010). *Call for evidence: Auditors: Market concentration and their role. Select committee on economic affairs*. Available online at: <http://www.parliament.uk/documents/lords-committees/economic-affairs/auditors/cfeauditors20100727.pdf>.
- U.K. House of Lords. (2011). *Auditors: Market concentration and their role. Select committee on economic affairs*, 2nd report of session 2010e11 (Vol. I). London, U.K: The Stationery Office Limited. Report. HL Paper 119eI.
- Whited, R. L., Swanquist, Q. T., Shipman, J. E. & Moon, Jr., J. R. (2022). Out of control: The (over) use of controls in accounting research, *The Accounting Review*, 97 (3), 395-413.
- Wooldridge, J. M. (2010). *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Yin, R.K. (2001). *Case Study research design and method*. (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage publications Inc.
- Zimmerman, J. L. (1989). Improving a manuscript's readability and likelihood of publication. *Issues in Accounting Education*, 4 (2), 458–66.